VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IX. Nr. 10 DECHEMVRIE 1942

Anul IX Dechemvrie 1942 Nr. 10

VIAŢA ILUSTRATĂ

CUVÂNT DE ÎNVĂŢĂTURĂ LA PRAZNICUL NAŞTERII DOMNULUI

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI

„Pentru pacea a toată lumea... Domnului să ne rugăm."
Din eteniile sfintei Liturghii.

Orice praznic creştinesc are darul de=a aduna pe oameni şi de=a=i înfrăţi în numele aceluiaş crez. Totuşi, pare că nici un praznic nu are acest dar dumnezeiesc în măsură mai mare ca strămoşescul nostru Crăciun. De aceea nu fără dreptate se spune că Crăciunul este praznicul căminului creştinesc.

In adevăr, aşa este: In seara de Crăciun fiecare creştin se sileşte să fie acasă, spre a se îndestula, împreună cu cei scumpi ai săi, din duhovnicescul ospăţ al praznicului. Tinerii s'adună să colinde, ducând din casă 'n casă vestea minunată a plinirii proorociilor prin Naşterea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos; iar bătrânii se adună, ca să asculte şi să mulţumească Bunului Părinte ceresc pentru atâta îndurare revărsată peste lume. Inimile tuturora bat la fel, pentrucă sunt învăluite în sfinţenia aceleiaşi tainice nopţi şi sunt purtate pe aripile aceluiaş cântec de slavă:

Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia cel luminos:
Lăudaţi şi cântaţi
Şi vă bucuraţi!

Cei nevârstnici simt doar cu inima măreţia şi strălucirea praznicului pe care=l slăvesc în însufleţitele lor cântece de stea şi colinde sau în strădalnica plinire a altor obiceiuri străbune, legate de sărbătorile Crăciunului. Cei mai în vârstă însă pricep şi cu mintea obârşia şi izbăvitorul rost al acestei sărbători. Ei ştiu din cetaniile ascultate cu evlavie şi adâncă luare aminte în lăcaşul Domnului, că prin naşterea lui Iisus Hristos *a răsărit lumii lumina cunoştinţei* adevăratului Dumnezeu. Căci Hristos ne=a învăţat să cunoaştem bunătatea cea fără de margini a Părintelui ceresc şi covârşitoarea Lui iubire de oameni.

Elena Krupenschi: Maica Domnului cu Pruncul Iisus

Profeţii Legii celei Vechi ne=au înfăţişat îndeosebi înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu şi dreptatea cu care plăteşte El fiecăruia după faptele sale. Fără'ndoială, spusele lor erau întru totul adevărate. Dar omul cu mintea întunecată şi cugetul umbrit de negura păcatului, la auzul vorbelor pline de aspre înfruntări ale prorocilor mai mult s'a înfricoşat de faţa lui Dumnezeu decât a îndrăgit=o. Şi frica nu totdeauna e un bun povăţuitor. Adeseori ea împinge pe om în desnădejde şi=l îndeamnă la săvârşirea faptelor necugetate.

Aşa s'a întâmplat că legea aspră, vestită de trimişii lui Dumnezeu, dreaptă şi sfântă fiind, a dus totuşi – după vorba Sfântului Apostol Pavel – la păcat, iar păcatul la moarte. Din această moarte în care lumea

s'a prăbușit prin păcat, n'o mai putea scoate decât îndurarea lui Dumnezeu, dragostea Lui îndelung răbdătoare.

In adevăr părinteasca iubire a lui Dumnezeu n'a părăsit pe om nici după căderea acestuia în păcatul neascultării. I-a făgăduit izbăvire. Și ea a venit; dar numai dupăce omul – ca fiul rătăcitor din Evanghelie – a gustat din lăturile amare ale unei vieți netrebnice, dupăce a trecut prin aspra școală a unei îndelungate ispășiri. Atunci, la plinirea vremii, Tatăl cel ceresc a trimis pe Fiul Său unul născut, care, umilindu-se până la moartea pe cruce, cu ascultarea Sa desăvârșită și cu scump sângele Său, a spălat păcatul neascultării omului și surpând vrășmășia dintre pământ și cer, a împăcat pe om cu Dumnezeu.

Această dumnezeiască împăcare săvârșită de Hristos cu jertfelnica Sa iubire de oameni, o vesteau îngerii cântând, în noaptea sfântă, deasupra peșterii din Vifleem: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și *pe pământ pace,* între oameni bună'nvoire" (Luca 2, 14). Această pace a vestit-o Mântuitorul și 'n răstimpul celor trei ani de propoveduire a Evangheliei Sale pe pământ, rostind de-atâtea ori mângâitoarele binețe *„Pace vouă"!* Și tot în această pace sfântă și-a cuprins Iisus ultima diată pe care a găsit cu cale s'o lase apostolilor Săi – și prin ei lumii întregi – când luându-și bun rămas dela ei le-a spus: *„Pace* las vouă, *pacea mea* dau vouă; nu precum dă lumea, dau vouă" (Ioan 14, 27). Și aceeași pace o cerșește preotul rostind ectenia „pentru *pacea a toată lumea,* pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru împreunarea tuturor".

Iată, dar, iubiții mei fii sufletești, că celce ne-a împăcat cu Dumnezeu și ne-a arătat calea împăcării cu semenii noștri, este Hristos. Pacea ne-a venit în dar – după cuvântul sfântului Pavel: „In dar sunteți mântuiți, prin credință... ca să nu se laude cineva (cu vrednicia sa)" (Efeseni 2, 8–9). Darul ni l-a făcut Hristos pe care încă Isaia prorocul îl numia „Domn al păcii", a cărui domnie nu va avea sfârșit. (Isaia 9, 6–7). El ne-a deschis din nou cerul și ne-a făcut cu putință să ajungem iarăși fii iubiți ai lui Dumnezeu, fii cu drept de-a moșteni împărăția veșnică, gătită pentru toți cei ce – ascultători și cucernici – se închină „soarelui dreptății" răsărit din ieslea Vifleemului.

Acum, iubiții mei fii sufletești, Dumnezeu nu dă darul ca să ni-l ceară îndărăt sau să aștepte dela noi vreo răsplată pentru ceeace ne-a dat. El nu dorește decât să primim acest dar cu dragostea cuvenită și să-l folosim pentru fericirea noastră din viața aceasta și mai ales pentru izbăvirea sufletului nostru. Căci fericirea părinților stă în plinirea fericirii fiilor lor. Atâta ne cere și Părintele nostru ceresc: să-i primim darul iubirii sale fără de margini arătat prin trimiterea Fiului său, care cu scump sângele Lui ne-a răscumpărat din robia păcatului.

Ci vă întreb, dragii mei, pe care fiu îl lasă inima să prăznuiască ziua nașterii părintelui, fratelui, prietinului sau oricărui binefăcător al său, fără să-i îmbie un dar cât de mic, fără să-i facă măcar bucuria unei bune urări? Și darul pe care se cuvine să i-l dăm Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos în ziua nașterii Lui este iubirea noastră caldă; iubirea sfântă care ne învălue pe toți câți ne mângăiem și ne îndulcim sufletele cu viersul colindelor noastre strămoșești. Această iubire va rodi apoi în chip firesc faptele ascultării de Evanghelia Lui, Evanghelie propoveduită în toată curățenia ei dumnezeiască, de Biserica noastră dreptmăritoare. Căci sub căldura și lumina iubirii viața omului se umple de faptele cele bune – folositoare semenilor noștri și plăcute lui Dumnezeu – dupăcum sub mângăierea razelor de soare pământul se încarcă de roduri.

Să nu se tulbure inimile voastre din pricina lipsurilor și a necazurilor zilei: „Că nu este împărăția lui Dumnezeu mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Duhul sfânt" (Rom. 14, 17).

Știu bine, că mulți dintre cei dragi ai voștri nu se împărtășesc la sărbătorile Nașterii Domnului, din căldura și bucuriile căminului familiar. Nici lipsa lor să nu vă întristeze. Ci, dimpotrivă, să vă umple de mândrie și de nădejdea izbăvirii, căci sunt duși să se oștiască pentru apărarea patriei și pentru slava Crucii lui Hristos.

Cu sufletul însă sunt încredințat că 'n noaptea Crăciunului se desprind și ei, măcar pe-o clipă, din zgomotul primejdiilor care-i învălue și se sălășluesc printre ai lor, preamărind – într'un glas și 'ntr'o simțire – pe „Domnul păcii", care se naște. Și astfel,

peste depărtările mari cari ne despart pe unii de alții, sufletele noastre se cuprind în îmbrățișare sfântă și se bucură întru Hristos Iisus celce este binecuvântat în veci. Amin.

Intru dragostea Lui și 'ntru frățească dragoste și bunăînțelegere să petreceți, dragii mei, zilele de praznic împărătesc ale Cră=ciunului, ca și toate zilele vieții voastre pă=mântești, câte vi le=o rândui Dumnezeu - Atotțiitorul.

Impărtășindu=vă aceste învățături și po=vățuiri izvorîte din părinteasca mea iubire și grijă pentru Voi, rog pe Tatăl cel din ceruri să vă învrednicească a petrece sfin=tele sărbători ale Nașterii Fiului Său, ale Bobotezii și ale Anului nou în pace și în duhovnicească îndestulare, și a le ajunge întru mulți fericiți ani.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos= dragostea lui Dumnezeu Tatăl și 'mpărtă. șirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți,

Dată în reședința noastră episcopească la praznicul Nașterii Domnului, din anul mântuirii 1942.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor

† NICOLAE,
episcop

Ieșind din biserică

CÂNTEC DE STEA

de EUGENIA MUREȘANU

Copiilor mei

Lerui - Ler la porți de seară
S'a oprit pe cer o stea
Cât o lacrimă de ceară
Cât un fluture de nea.

Vin luceferii, o mie,
Pe scări albe de ninsoare
Cu cădelnițe de aur
Și 'n potir cu sfântul soare.

Vin și stelele din jur
Cu broboade de argint,
Cu mătăsuri de lumină
Pe trup nins de mărgărint.

Vin arhangheli mici de spumă,
Vin cu prapori de lumini,
Heruvimi cu pași de brumă,
Cu aripi subțiri de crini.

Vin, și toți îngenunchiază
Lângă pruncul cel umil,
Binecuvintează=L, Doamne,
Binecuvintează=ni=L!

Numai steaua cea de ceară
Ca un strop curat de mir
Tremură pe drum de seară
Pe obraz de trandafir.

GÂNDURI DE CRĂCIUN

de L. G. MUNTEANU

„Răsărit-a lumei lumina cunoştinţei". De unde a izvorit această admirabilă şi mult cuprinzătoare metaforă a troparului cu care Biserica noastră ortodoxă preamăreşte naşterea Mântuitorului?

Este cumva o creaţie a fanatismului credinţei în Hristos din apoca de aur a creştinismului? Este o plăsmuire artistică în care se idealizează realitatea? Nu, nici una nici alta.

Această metaforă este un imn de slavă, o autentică expresie a conştiinţei creştine despre misiunea lui Iisus în lume.

In ea n'avem să căutăm nici forma poetică ce ne alintă sufletul, nici melodia care ne inalţă, ci o revărsare de bucurie a sufletului omenesc evadat din cătuşile neştiinţei la lumina unor noi orizonturi pline de sublimitatea adevărurilor divine.

Ce era omul înainte de Hristos? Un rătăcitor într'o lume fără de Dumnezeu. Cu mintea întunecată de păcat căuta ieşirea la lumină, opintindu-se zadarnic. Cu nădejde se agăţa de ori ce fărâmă de adevăr pentru a se cufunda din nou în minciună şi ficţiune. Ce ştia despre lumea în care trăia? Ce ştia despre lumea de dincolo? Ce ştia despre sine? Ce ştia despre rosturile vieţii lui? Atât de puţin!

A trebuit să se nască pruncul din Vifleem, pentru ca vălul de nepătruns, care acoperea în faţa minţii omeneşti întreg adevărul despre lume şi viaţă, să fie dat la oparte. Hristos este nesecatul izvor al cunoaşterii supreme, al vieţii superioare şi demne de om. El este dumnezeiescul ajutor venit nouă oamenilor pentru a ne da putinţa vieţii adevărate. El ne învaţă a cunoaşte că noi oamenii suntem copii ai Părintelui ceresc; că prin dragostea, înţelepciunea Lui trăim; că Lui avem să ne închinăm şi spre El avem să năzuim; că viaţa noastră nu se sfârşeşte cu mormântul; că este frumoasă sau urâtă după măsura faptelor noastre; că tot în faţa lui Dumnezeu la timpul său avem să dăm seama dacă am ştiut să vieţuim în vrednicie sau păcat. El ne învaţă că toţi oamenii sunt fraţi, indiferent de neamul, cultura sau pătura socială căreia aparţinem, că dragostea trebue să fie legătura care ne uneşte.

De aceea venirea lui Hristos în lume a fost semnalată prin minunate fenomene cari imprimă momentului un caracter sfânt.

Neobicinuita strălucire şi linişte a nopţii sfinte; divinele melodii ale corurilor îngereşti, cari străbat văzduhul; steaua care înveseleşte cu raza-i luminoasă umila peşteră din câmpul Vifleemului, într'o aureolă de aur; bunavestire care se face omenirii; minunata arătarea păstorilor, sunt începutul uriaşului curent de renaştere spirituală şi morală pe pământ.

Şi nu este o simplă întâmplare că această noapte coincidea cu inceputul sărbătorii păgâne romane „Natalis-solis", ci o înţeleaptă orânduire a providenţei divine. Importanţa sărbătorii păgâne de acum urmează să treacă asupra sărbătorii celei noi a creştinismului. Crăciunul ia locul lui „Natalis-solis".

Precum păgânul în această noapte se pre-

gătea să aducă jertfă soarelui care renaşte, soarelui care luminează, încălzeşte şi face să germineze viaţa ce împodobeşta pământul, la fel creştinul trebue să se pregătească a primi cu bucuria sufletului curat pe Iisus, soarele luminii cunoaşterii adânci, soarele dreptăţii, milei şi iubirii, soarele păcii şi armoniei dintre oameni, izvorul vieţii vecinice, dătătorul fericirii.

De distincţia care se întrepune între cei doi sori ai lumii păgâne şi creştine, trebue să fim îndeosebi pătrunşi fiecare în ziua Naşterii Domnului. Primul reprezintă viaţa materială, trupească, cu toate trebuinţele ei zilnice – al doilea reprezintă viaţa spirituală, cu nobilele ei străduinţe după adevăr, după mântuire.

Primind botezul creştin am murit lumii închinătorilor soarelui păgân, idealului material al acestei lumi, urmând a vieţui pentru Hristos şi pentru idealul lui.

Este un nonsens a ne numi creştini, a privi dela distanţă pe Mântuitorul, dar a trăi păgâneşte, a ne închega viaţa exclusiv din preocupări materiale, din grija de fiecere clipă pentru tot ceea ce ne asigură comoditate şi plăceri trecătoare, ne oferă onoruri şi putere de stăpânire, desconsiderând tot ceeace nu ne aduce un folos imediat, care să satisfacă instinctele animalice ale trupului nostru.

Este o ofensă adusă Mântuitorului, când în sufletul nostru după jertfa răscumpărării, nu încap decât aceleaşi păgâneşti preocupări, cari au caracterizat lumea păcatului.

Putea-vom simţi cu adevărat sfinţenia acestui moment, putea-ne-vom bucura de tainica pace lăuntrică vestită lumii de corul îngeresc, fără o înţelegere mai înaltă a rostului nostru în lume, fără o purificare a sufletului de tot ce este întinăciune?

Bucuria Crăciunului nu este bucuria unor zile de odihnă, a unui popas în drumul greu al vieţii, nici a unor daruri neaşteptate, nici a gândului la plăcerile ce aşteptăm, ci bucuria adâncă a sufletului care a gustat din bunurile aduse de Mântuitorul în lume, bucuria sufletului care a redobândit stăpânirea asupra materiei, s'a descătuşat de tiranicul jug al păcatului, bucuria sufletului care a ajuns la lumină.

Este o bucurie de substanţă sacră, pe care o aseamănă cu bucuria sfinţilor cari s'au putut jertfi pentru Hristos şi pentru idealul Lui.

Este pârgă din fructele fericirii vecinice.

Drumul spre ieslea din Vifleem e găsit numai de sufletul curăţit de păcate, de sufletul în care încape iubirea faţă de Dumnezeu şi de oameni. Poate călca pe acest drum numai omul voinţei hotărâte de a învinge răul, de a săvârşi pretutindeni fapta bună, prin care se preamăreşte Dumnezeu.

La acest al patrulea Crăciun de obidă şi suferinţă pentru întreaga lume, îndeosebi să rugăm pe Dumnezeu, să reverse în sufletul oamenilor mai multă înţelepciune, mai multă iubire, pentru ca mult râvnita pace, vestită lumii în cântarea îngerească din noaptea sfântă, să apropie din nou pe oameni, spre o vieţuire mai frăţească şi mai vrednică de numele de creştin.

Ger cumplit

St. Băeşan *Basorelief*

OPTIMISM SAU PESIMISM?

TRAGICUL IN ISTORIE

de Prof. ION GORON

Fenomenele specifice, adânc omeneşti, ale istoriei sunt culturile, cari au stăpânit sufletele oamenilor şi felul lor de afirmare în lume. La rândul său fiecare formă de cultură a izvorît dintr'o credinţă religioasă, a fost expresia unui crez metafizic şi a dispărut deodată cu acel crez. Nu înzadar derivă cuvântul cultură din cuvântul cult; fiecare cultură e cinstire adusă lui Dumnezeu, în fiecare cultură găsim expresia unei atitudini pe care oamenii au luat-o — după cea mai intimă convingere a sufletului — faţă de idealul călăuzitor pe cărările vieţii, care e împărăţia lui Dumnezeu.

Strădania oamenilor e realizarea acestei împărăţii. Dar marea şi tragica realitate care împiedecă această realizare e prezenţa răului în lume. Acesta e motivul pentru care în centrul fiecărui sistem religios stă problema răului şi fiecare formă de cultură e atitudine faţă de rău.

Cu excepţia creştinismului toate sistemele religioase iau o atitudine extremistă faţă de problema răului. Sunt optimiste în atât de mare măsură, încât ignorează cu totul prezenţa răului, ori sunt pesimiste, iarăşi în aşa de mare măsură, încât nu văd nimic bun în lume, consideră lumea o vale a plângerii, iar realizarea împărăţiei lui Dumnezeu o amână pentru timpul când se va ivi un nou cer şi un nou pământ.

Amândouă aceste atitudini — optimismul extrem şi pesimismul extrem — înseamnă o ignorare a realităţii, o greşită deslegare a problemei răului şi amândouă aceste atitudini duc la aceeaşi păgubire a vieţii umane, pe care o lasă în grija celui rău, o transformă deci în iad: una prin ignorarea răului, deci făcând de prisos orice luptă împotriva lui, iar cealaltă declarându-se neputincioasă pentru o asemenea luptă.

Şi dacă culturile atâtor popoare au dispărut deodată cu ele şi deodată cu crezul religios, care le-a dat fiinţă, e din pricina acestor greşite atitudini faţă de problema răului. Şi cum aceste atitudini extremiste revin mereu în sistemele de gândire şi în concepţiile religioase sectare ale naţiunilor creştine, cu drept cuvânt se poate afirma, că cea mai acută, cea mai hotărâtoare problemă e şi azi problema răului.

Realitatea fizică, biologică şi istorică pare să dea câştig de cauză pesimiştilor.

Lumea nu e rai. Nu e desfăşurare paşnică şi progresivă, nu e valoare, sfinţenie şi fericire, ci e luptă şi sbucium, păcat şi dispariţie, conflicte tragice şi insuccese. Lu-

mea e teatrul cruzimii și al distrugerii; viața e suferință și amăgire.

Cu prezența reală a răului în lume ne întâlnim la tot pasul. Il întâlnim mai ales în legătură cu omul și viața lui. Dintre toate viețuitoarele omul se naște cel mai neajutorat; iar după ce a ajuns la maturitate, are de luptat cu frigul, cu căldura, cu foamea, cu setea, cu griji, cu necazuri, cu bolile, cu răutatea semenilor și cu propria sa răutate. Aceasta e soartea omului dela leagăn până la moarte. Improductivitatea, clima dușmănoasă, catastrofele geologice – secetă, vulcani, inundații – se împotrivesc silințelor omonești, aducând nenumărate suferințe și nimicind civilizații înfloritoare. Bolile contagioase și pustiirile foametei agravează tragedia omenirii.

Insăși întocmirea fizică și biologică a pământului poartă semnele vădite ale răului și cruzimii. Imensele câmpii de gheață ale polurilor și nesfârșitul nisip înfierbântat al Saharei nu aduc decât chinuri și moarte. Natura nu respectă nici legea economiei energiei; se face doar atâta risipă de celule germinatoare, de semințe dintre cari numai un foarte mic număr produc viață nouă, sărăcind posibilitățile de trai ale omului. Lăcomia și virilitatea baccililor provocători de infecție și cruzimea ucigătoare a animalelor răufăcătoare sunt deadreptul înspăimântătoare și agravează tragedia omului.

Totuși într'adevăr tragică devine viața omenească abia prin răul moral, abia atunci, când însuși omul ia atitudine de fiară sălbatică, devenind „homini lupus“.

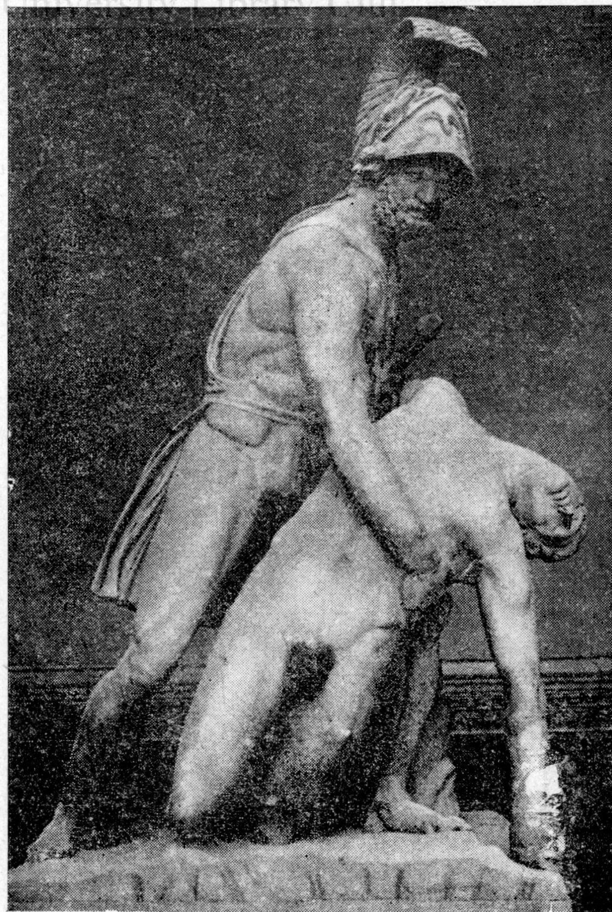
Poporul de rând socotește drept un rău fizic, socotește între catastrofele naturale și războiul. Poate fiindcă e cu totul neputincios față de nerorocirile ce le aduce. El pretinde floarea națiunilor și câmpiile lumii sunt bogat udate cu sângele celor mai vrednici dintre oameni. Sunt și mai groaznice catastrofele provocate de războaiele Djingiskanilor, cari nimicesc totul în calea lor: oameni și averi.

Foarte multe tragedii ale istoriei au fost provocate de stăpânirile teroriste, de abuzul de putere, care calcă în picioare dreptul, morala, formele și cerințele mai rafinate ale vieții. Exploatări fără milă, sălbatică vânătoare după sclavi și lacom târg cu ei, muncă răsplătită cu biciu și spoliație fără milă s'au petrecut nenumărate în fața omenirii cuprinsă de groază.

Teroarea împrumută o trăsătură deadreptul satanică istoriei, atunci, când ea se exercită din plăcere demonică, căutându-se cele mai rafinate mijloace pentru chinuire, când cei ce o exercită se îmbată de putere și de sânge. Și la câte astfel de nenorociri n'a fost martoră istoria?

Această trăsătură demonică a istoriei omenirii devine și mai tragică atunci, când sălbătăcia și cruzimea e pretextată de cele mai sfinte idealuri. Câte acte de cruzime nu s'au săvârșit în cursul revoluției franceze în numele libertății și al frățietății? Iar istoria n'a cunoscut numai această revoluție. Și nu numai lozinci politice au cauzat astfel de nenorociri. Din evlavie religioasă în Cartagina se jertfeau zeului Moloch 5000 de copii deodată? Și câte mii de martiri a avut creștinismul?

Istoria omenirii poartă pecetea conflictelor tragice și e stăpânită de forțe cari se găsesc în permanent conflict. Astfel de forțe

Loggia dei Lanzi: Aiax muribund

în conflict sunt natura și omul, individul și societatea, necesitatea și libertatea, idealul și realitatea, etc.

Toate ideile omenești sunt ambivalente; se nasc dintr'o dorință bună, dar poartă în sine și germenii răului. Știința poartă în sine ceva tragic; chiar dacă nu-l face îngâmfat pe cel ce a ajuns în posesiunea ei, reușește să-l îndepărteze de viață; cu cât mai învățat devine, cu atât mai neputincios se vădește în fața problemelor practice ale vieții și cu cât mai multe nopți nedormite a petrecut înclinat asupra cărților, cu atât mai mult își dă seama de neputința omului de a pătrunde tainele vieții și ale lumii. Nici arta — cea mai idealistă manifestare a sufletului omenesc — nu e lipsită de trăsătura tragică; vrând să se ridice deasupra răului, de fapt fuge de el, îl ignorează. Ii conduce pe oameni în împărății mincinoase; în loc să mântuiască, dă frâu liber fantaziei și dorului de plăceri.

Tot o trăsătură tragică e și dispariția, moartea. Tragică e și profeția — bazată pe calculi științifici — în senzul căreia deodată cu sărcirea treptată a pământului o tot mai pronunțată mizerie va lua în stăpânire viața omenirii, iar în cele din urmă deodată cu ultima focă va dispărea și cel din urmă om.

Cu adevărat deșertăciune sunt toate! Astfel a exclamat într'un moment de desnădejde psalmistul și astfel se pronunță — în cor — pesimiștii tuturor vremurilor și ai tuturor popoarelor.

Pesimismul consideră răul ca inevitabil, ca existând în însași esența lucrurilor. Ba consideră uneori răul ca fiind singura realitate din lume. Această concepție se reoglindește în religia acelor popoare primitive, cari cred că Universul e stăpânit numai de duhuri rele, demoni, a căror bucurie e să nenorocească pe oameni. Această concepție se reoglindește în concepția religioasă a acelor popoare din antichitate, cari se credeau obligate să aducă jertfe omenești zeităților. Dintre religiile cu caracter universalist brahmanismul, budhismul și parsismul poartă un vădit caracter pesimist.

In filosofie pesimismul a intrat prin concepția dualistă a lumii. Ea e binecunoscută și în sistemele filosofice ale antichității grecești și prin mijlocirea maniheismului a intrat și în creștinism. In sinul popoarelor creștine pesimismul a avut și are reprezentanți între filosofi — scepticism, pesimism, ateism, negarea providenței, dualism — dar are și reprezentanți religioși în sectele cari transpun în ideologia creștină așteptările eshatologice din parsism și iudaism. In fond e aceeași și atitudinea celor ce — afirmând că răul e inerent lumii și din acest motiv — negând că lumea ar fi fost creată de Dumnezeu — declară religia un nonsens și viața deasemenea, și a sectarilor cari amână rezolvarea problemei răului pentru un viitor mileniu, pentru timpul de după dispariția omenirii.

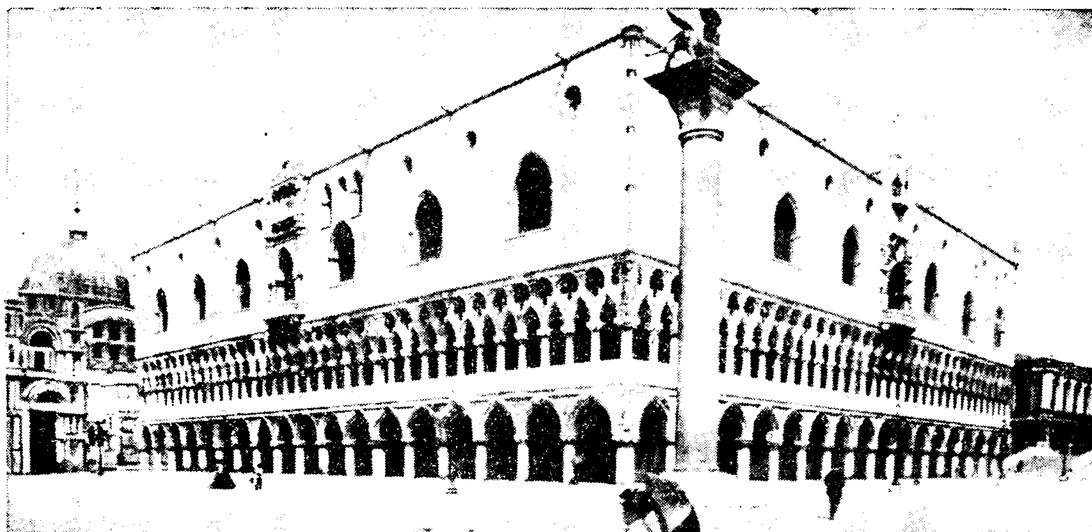
Și unii și alții neagă posibilitatea desființării răului înainte de desființarea vieții omenești. Astfel neagă orice scop și orice rost al vieții, pe care o socotesc suferință și amăgire. Pesimismul e cel mai greu plumb care poate fi legat de aripile sufletului creator al omului, spre a-l trage spre desnădejde și neființă. Dacă lumea ar fi fost lăsată în grija pesimiștilor, ea ar fi devenit de mult un imens cimitir.

Totuși lumea nu e cimitir; ea a îmbiat și îmbie omului destule clipe de nădejde și fericire, spre a-i înviora energiile pentru lupta dintre bine și rău.

Această luptă dă un sens superior vieții.

Prezența marelui număr de oameni optimiști și de sisteme optimiste sunt cea mai categorică dovadă de unilateralitatea punctului de vedere pesimist. Iar argumentele optimiștilor sunt și ele foarte puternice, după cum vom vedea. Nașterea Mântuitorului ne evocă în memorie împrejurarea, că Fiul lui Dumnezeu a accentuat de nouă ori posibilitatea oamenilor de a fi fericiți aci în lume.

Veneția *Palatul Dogilor*

PE PONTE VECCHIO

de N. PAVEL

Când Dante s'a gândit la Paradis
Era târziu, în fluturări de seară,
Iar Arno se ducea, ca printr'un vis.

Pe vechiul pod, când noaptea se coboară,
Regretul licărește ca-n trecut
In pâlpâeli cu străvezimi de ceară.

A fost odată..: Glas ce s'a pierdut
Și rochii prăfuite 'ntr'o vitrină
Sub ochi de trecător necunoscut.

A fost odată râs într'o grădină
Și Dante-nduioșat în visul său
A făurit boltirea de lumină

Ștergând din vers părerile de rău.

PORȚELAN VECHI

de N. PAVEL

Bătrânul meșter nu și-a pus în van
Tot visul și gândirea lui senină
In rotunjimi de galbenă lumină
Venită din adânc de porțelan.

De-atunci s'au scurs, cu picături de an
Atâtea vremi pe macii din grădină
Și-atâtea vieți, cu floarea lor deplină
Au dispărut în dos de paravan.

Dar în eterna lui fragilitate
Și poleit de mâini nenumărate
Trecute 'n lumea morților pe rând

Grațiosul vas, mai vechi decât Imperii,
A prins în el trecutul șters în gând
Și strălucește cald în taina serii.

INGERULUI PĂZITOR

de EUGENIA MUREȘANU

**Te-ai mâniat și tu. Incet, cu fiecare noapte,
Mă părăsești puțin. Mă părăsești? O, nu —
Pe-acel ce s'a închis în sine ca în moarte,
Tu nu-l poți părăsi. Să-l părăsești și tu?**

**Această împietrire te-așteaptă ca să treci.
Mă doare viața. Dă-mi viața iar!
Și stelele acestea mari și reci
Cad în orbita mea ca 'ntr'un pahar.**

**Și nopțile. M'apasă noaptea care va veni —
Povară mi-e pe umeri, vioară mi-e în mâni.
Povară mi-e și cântec și nimeni nu va ști
Cum mi se mută noaptea din zi în săptămâni.**

**O, nimeni nu va ști. Nici tu cel mâniat.
Cum frâng din pâinea binecuvântată,
Cum rup din vis. Cum mi-l împart
Și cum din pâine nu-mi rămâne niciodată.**

**Cum toți mă părăsesc. Și chipul din oglinda spartă.
De el mi-e frică acum. Acolo stă un ins ciudat
Care s'a răsvrătit în mine câteodată,
Dar care-apoi, târziu, cu toate s'a 'mpăcat.**

ILINCA

de AL. GR. PIEPTEANU

Cobora Ilinca 'n vale
La cișmea,
Soarele-i juca în plete
Lia mea.
Iar zuvelca năzărata
'n fir de tort
Făcea să tresară 'n groapă
Și un mort.

Busuiocul rupt din oala
Din cerdac
Ii împodobea urechea
Roșie, rac.
Iar mirosul ierbii sfinte
Se 'ntrecea
Cu acel de nalbă crudă
Ce călca.

Mergea 'ncet pe cărărue
Ascultând.
De pe vreun răzor de-alături
Fluerând
Vârliosul de Gheorghiță
Ce-a ajuns
Și îi va aține calea
In ascuns.

Hoț, Gheorghiță o încearcă
Și pitit
După un maldăr de trifoae
Stând proptit
Ii aruncă 'n plete fire
De trifoi
Și-i împodobește păru'n
Strae noi.

CASA NOASTRĂ

de TEODOR CICEU

Casa noastră mică dela țară,
Răsărită 'n mijloc de grădină,
Vin la tine 'n fiecare vară
Sufletului meu să-i cat hodină.

Am venit și azi ca altă-dată:
Am găsit pe mama supărată,
Gardul dela drum s'a cam stricat,
Părul dela șură s'a uscat.

De când îmi duc amaru prin streini
Nu mai cunosc copiii din vecini.
De unde sunt, eu nu mai pot să știu,
Strein îmi pare satu și pustiu.

Și prietenii din vremi fără de pată
Mă privesc ca pe-un strein, cu ură:
Dac'aș mai fi copil în sat odată,
Nu m'aș mai duce la învățătură...

PESTE TINEREȚE

de V. I. SPIRIDON

Toamnă în vine și'n vis. Din
Albele, luminoasele dimineți
Se'nchea gă flori de gheață și tristeți
Pe cântecul tot mai lin.

Apele sufletului sânt
Iar cum sub întâia stea.
— Taci: tristețea mea
Ia trup de cuvânt.

Toamnă în vine si'n vis. Trist
Poemul cade: coaptă castană.
Peste tinerețe — rană —
Zâmbește iertător Crist.

STĂPÂNE, STĂPÂNE...

de STELIAN MANTA-JUGUREANU

Sala de şedinţe geme surd, cu muget de mare mânioasă.

Trupurile se frământă în aşteptare, ca valurile mereu neostenite peste întinsul apelor de plumb.

In boxă, acuzatul, un ţăran între două vârste, şade gânditor cu ochii ţintă pe fereastră.

Afară, au fulguit a moarte frunze veştede, ca nişte batiste de adio, fluturate pe peronul gării de unde vara pleacă spre alte depărtări.

Pe clinul dealului se mişcă plugurile, cu mers de gâze leneşe, lăsând în urmă dâre negre de pământ răsturnat.

Priveşte şi oftează mulcom, a mare nevoinţă.

Asta il frământă de şase luni...

Din Mai, de când e închis, n'a pus mâna pe bici, nici n'a simţit în nări mirosul jilav şi iute al lutului brăzdat.

Parcă au trecut ani grei, lungi, de ticăloase chinuri...

Nici satul nu l-a mai văzut de atunci...

O întreba mereu pe Ileana, nevastă-sa, de câteori venea să-l cerceteze, ce mai e pe la ei, cum merg câmpurile şi ce zic oamenii?

Femeia răspundea invariabil, ca un refren târziu şi jeluitor:

– „Ce să fie; bine!"

In închisoare, sta parcă într'un cuptor încins. Zidurile păreau că vor să sprijine cerul. Iar din celulă nu zărea decât un petec sarbăd de stradă, cu case măcinate de umezeală, pe lângă care rar treceau călători, cu necazurile oglindite dur în faţă şi în mersul abătut.

Numai gândurile alunecau dincolo de uliţa asta târgoveţească şi poposeau departe în locuri ştiute...

L-a trezit glasul judecătorului cel bătrân:

– „Cum te cheamă?"

De ce-i vor fi întrebând cum il cheamă? Ştiu prea bine. A spus până acuma de o sută de ori.

Dar obrazul preşedintelui pare un obraz de om bun. Va avea, poate, copii şi supărări... Iar ochii lui il îndeamnă să se mărturisească.

– „Blidaru Ion, să trăiţi!"

Grefierul scrie grăbit în condică tot ce spune, culcându-şi capul când pe un umăr, când pe altul, vroind, parcă, să-şi admire colacii şi linia de elegantă curbă a literelor.

Sala, potolită deodată, il asculta cu înfrigurare şi curiozitate.

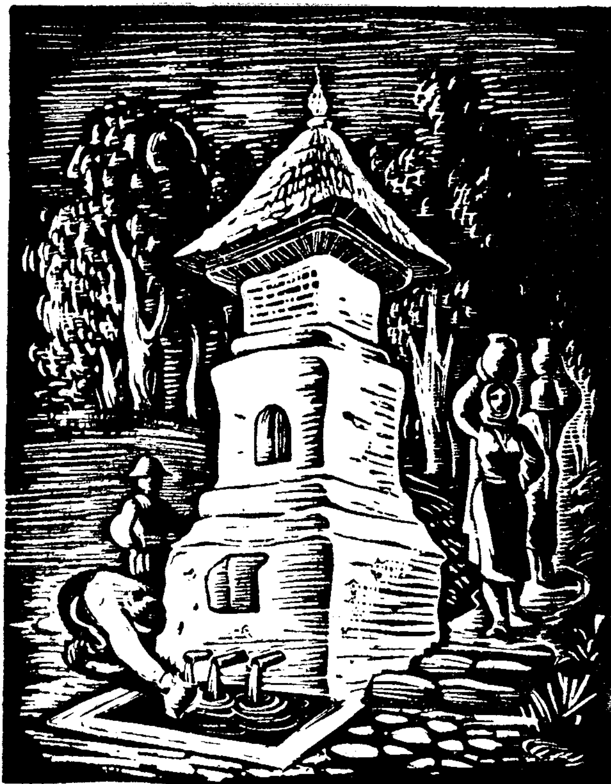
– „Cum s'a întâmplat?".

– „Să vă spui!..."

Pe urmă tace.

Când işi rostise numele, i se păruse că nu mai e al lui; acum, nu ştie de unde să înceapă. Dar de câteori, în umbra gratiilor, care îi aminteau de cuşca unui leu pe care il văzuse cândva, într'o menajerie, nu se gândise la începutul acestei spovedanii.

Astăzi, însă, un gol i s'a făcut în inimă şi în cap.

I. B.: Gravură

Prin fereastră vede, iarăşi, dealul împovărat de brazde fumegânde.

– „Spune!“ l-a îndemnat glasul blajin al judecătorului.

Intr'adevăr, pare un om bun, cu necazuri multe şi ascunse dureri.

– „Să vedeţi. Eu am avut un câine; îl chema Iureş...“

– „Ce câine!... sare un judecător mai tânăr, dar celălalt i-a făcut încet un semn cu latul palmei şi s'a aplecat să-i şoptească ceva la ureche.

– „Păi, să vedeţi... că d'aici începe toată tărăşenia... Că era un câine tare cuminte, da mi l-a omorît răposatul Ion Toader. Il crescusem de mic. Mi-l dăruise un boer, într'o primăvară, când făcusem câteva săptămâni la arătură, pe o moşie a 'mnealui.

In tren, am băgat căţelul – că nu era mai mare ca un pumn – în zeghe, da chiţăia şi ieşia afară de sub haină. Ce-mi vine în minte; pun un pic de ţuică în palmă şi el, limp-limp-limp, a băut-o într'o clipită. Pe semne s'a îmbătat, că a adormit într'o mânecă a zeghei şi pân' la oraş n'am mai avut treabă cu el.

L'am luat şi în sân l-am dus până acas' la noi, în Văleni. Când l-am slobozit în firida de sub sobă, pisica şi-a făcut moarte. Fugea peste paturi şi îl ocolea ca pe un juvaer. Pe urmă, au prins a se hârjoni, de se minuna nevasta şi copiii. Era mai mare hazul!

A crescut repede, că era câine de soi bun şi s'a ridicat mai mândru decât leaturile lui din sat.

Se învăţase să aducă lucrurile pe cari le aruncam şi mi le punea la picioare. Când nu-l mângăiam, se suia cu labele dinainte pe pieptul meu şi mă privea drept în ochi, de parcă mă judeca om aspru.

Noaptea, nu punea geană pe geană, că se preumbla dela târla oilor până acasă şi de aici la metri din dealul Mesteacănului.

Imi creştea inima când îl vedeam cât e de vrednic şi îl iubeam, căci îl crescusem cu mâna mea, de când fusese un ghemotoc şi până se făcuse mare.

Am mai avut eu câini, da' ca pe ăsta nu ubisem pe niciunul.

Mi-a dat un domn 5000 de lei pe el, dar nu m'am gândit să-l vând. Eu negustor de câini nu sunt şi pe Iureş nu m'ar fi răbdat Dumnezeu ca să-l dau dela casa mea!“

Acu, într'o zi, mă duc cu un cal la potcovit, la un ţigan fierar din Cârciuma-de-Piatră şi iau pe Iureş cu mine, căci putea să mă ajungă noaptea în drum. E bine omul să aibe sprijin pe vreme de întuneric şi mie mai straşnic sprijin decât dulăul acesta nu-mi trebuia.

Ion Toader avea casa lângă cuşniţa meşterului, preţ de două sute de metri mai sus, sub pădure. Pământurile, însă, îi erau toate la noi în Văleni, de unde îi era şi nevasta lui, Anuţa.

Câinele se opreşte un pic, să se hârjonească cu cel al răposatului, cum e legea lor câinească, iar eu mă bag în *atilerul* ţiganului, să-i ajut şi să-mi sfârşesc lucrul mai de vreme, înainte de 'noptat.

N'apuc să terminăm o potcoavă, că vine şi Ileana, femeia mea, din Malul-cu-Flori, unde fusese la frate-său, că e notar acolo.

– „Ai aranjat, Leano, ceva cu cumnatul?“ o întreb eu.

– „Am aranjat; are să vină şi el mâine la Văleni“.

– „Atunci e bine“, mai zic.

– „E bine. Eu mă duc acasă. Bună seara, meştere!“

– „Vezi, să nu se ia Iureş după tine!“

Nevasta iese afară şi dă să plece. O aud cum bombăneşte cu glas de dojană:

– „Ei jigodie, că nu te mai saturi de atâta joacă; fugi d'aci!“

Iureş venia către ea cam într'un *peş,* clătinându-se.

N'avea gust de joacă. A început să geamă jalnic, de mi s'a frânt inima în piept de milă. Sar de pe scaun şi strig:

– „Mi-a otrăvit câinele!"

Il iau eu de picioarele dinapoi şi îl învârtesc, îi dau un ou pe gât – că lapte n'am avut la îndemână – dar tot de geaba a fost. A mai căscat de două ori şi a înţepenit.

Domnule Consiliu, mai bine îmi da mie cineva cu parul în cap, decât să-mi fi omorît pe Iureş. Mare ticăloşie a făptuit; mare păcat...

Imi spune femeia printre sughiţuri – şi ea ţinea mult la câine, că-l ştiuse vrednic şi cu grijă de casa noastră:

– „Am văzut eu pe nenea Ion al Anii (aşa îi zic în sat lui Ion Toader) că scoate ceva din şerpar şi îi dă să mănânce".

Domnilor judecători, eu în tot jurul n'am avut duşmani, că nu sunt rău la inimă şi nici cu Toader n'am fost, da nu ştiu ce avea omul ăsta cu mine. De împărţit n'aveam ce să împărţim, că, deşi ne sunt hotarele aproape, sfadă şi mânie pentru vreo brazdă n'am făcut. Il lăsam în plata lui, când sărea cu gura pe mine, fără nicio dreptate. Eu cercam să-l îmbunez şi *tot el dela munte.*

Otrăvirea lui Iureş punea vârf la toate.

– „Că pestriţă inimă are! clatină capul meşterul, privind leşul câinelui.

Mă duc iute la casa lui Toader şi îl strig. Iese nevastă-sa.

– „Unde e neica Ion, lele Anuţ-o?"

– „S'a dus, măiculiţă, la lemne pe Mesteacăn. Numai de un minut plecă", răspunse ea cu glas mieros, căci era o caţaveică şi o prefăcută ca şi răposatul bărbatu-său. Vorba ceea, cine se potriveşte s'adună.

Mi s'a urcat sângele ca un năduf la inimă.

– „Lele, văd că vrei să mă înşeli. Ştii ce a făcut tâlharul de Ion, dar nu e nimic. Vă intră porcii în grădină la mine şi o să-i tai, că porcul n'are judecată, dacă păgubeşte la holde.

Mi-a omorît el pe Iureş, da' nu mâncaţi nici voi carne afumată de Crăciun. Astă primăvară, când mi-au râmat straturile cu seminţe, i-am huşţiuit fără să dau cu un pai în ei, că mă gândeam că sunt vite şi vita nu ştie".

Odată, sare ea cu gura, să blesteme şi mă face în fel şi chip...

Am plecat să îngrop pe bietul Iureş, că era păcat să-l las aruncat ca un stârv de cioară; pe urmă m'am dus acasă, frânt de abătut.

Când au aflat copiii, au plâns noaptea întreagă; şi eu am plâns, *Domnule Consiliu,* am plâns, că n'o să mai am asemenea câine lotru.

A doua zi, mă duc la grădină, sub Mesteacăn. In drum, mă întâlnesc cu răposatul Ion Toader; fuma şi parcă da a râde, văzând supărarea mea.

Mă duc la el:

– „Mă neică Ioane, ce ai dumneata cu mine, de-mi porţi sâmbetele?"

Că, să vedeţi, domnilor judecători, cu o săptămână înainte, el îmi *lăcrămase* pe copilul cel mic la şcoală, că i-ar fi spart geamurile şi nu era adevărat, domnilor judecători, fiindcă în ziua aceea Gheorghiţă nici nu ieşise din casă, căci fusese bolnav. De geaba; nu i le-a spart băiatul meu!

Altădată, m'a pârît primarului, să mă dea pe mâna jandarmilor, că sunt împotriva guvernului şi, în alt rând, a îndemnat pe domnul agent sanitar să-mi facă *procest.*

Zic:

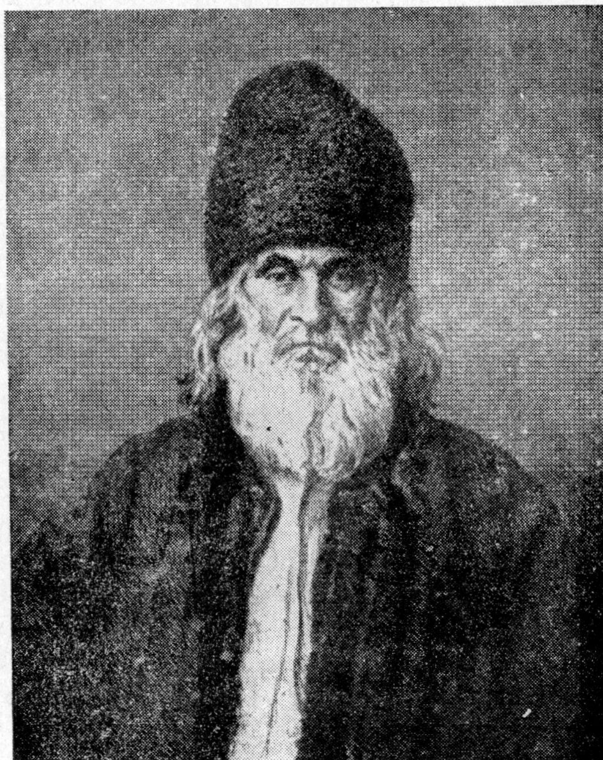
– „Mă, neică Ioane, ce ai dumneata cu mine, de-mi tot porţi sâmbetele?"

Da' el sare cu gura ca şi nevastă-sa, înjurând să se cutremure cerul, după cum îi era obiceiul, că sunt neamuri rele, domnilor judecători, ăştia ai Todereştilor. Aşa i-a pomenit lumea şi nu s'au dezbărat de păcate.

– „O să te căeşti neică Ioane!"

– „Ba te sdrobesc, mă, te sdrobesc ca pe un şarpe, cum ăi îndrăzni ceva".

L-am lăsat suduind şi m'am dus amărît la deal.

T. Aman: Ţăran bătrân

Când dau să intru în grădină, văd porcii lui Toader trebăluind cu râturile în straturi.

Mi s'a făcut roşu înaintea ochilor.

Iau toporul după umăr şi-l reped într'unul. A guiţat şi a rămas mort pe loc, lângă sămănături, cum l-a găsit şi şeful de post.

Alălat a fugit devale şi s'a mistuit printr'un cotlon.

N'apuc să mă şterg pe frunte de năduşală şi duşmanul lângă mine, *în grădina mea.*

– „Ce-ai făcut, mă?"

– „Să mă dai în judecată!"

– „Ha, judecată; judecată vrei; na judecată!

Şi numa' ce mă plezneşte cu o bâtă peste grebăn de am căzut jos.

– „Judecată, ha; te judec eu pe tine, de nici popă nu-ţi mai trebue!"

Lovea, lovea mereu, cu sete şi peste tot. A văzut şi domnul agent vânătăile, ba şi doftorului m'am arătat. Stă scris şi la 'mneavoastră, că eu nu pot minţi, fiindcă am copii şi m'ar bate Dumnezeu.

M'am târit de vale, pe coastă, de-a rostogolul şi m'am ridicat. El, răposatul, după mine. Am fugit şi am ridicat toporul, de unde căzuse.

Când s'a apropiat, am ridicat securea şi am vrut să-l tai.

– „De ce aveai toporul cu dumneata?" îl întrebă un jurat.

– „Păi, mă gândeam să mă duc la pădure, pe Mesteacăn, să cioplesc un lemn, două, iar poteca trecea pe lângă grădină şi m'am abătut într'acolo. D'aia îl purtam cu mine".

– „Spune mai departe!"

Acuzatul stă câteva clipe tăcut, căci a pierdut şirul. E atâta vălmăşag în sufletul lui şi parcă nici nu ştie dacă se află încă pe lume, sau e mort de mult.

– „... Ai ridicat securea şi ai vrut să-l tai", îl ajută, iarăşi, judecătorul cu glas blajin, de părinte necăjit.

– „Aşa e, domnule judecător, am ridicat securea şi am vrut să-l tai; altfel mă potopea el pe mine, cu bâta.

Nu l-am lovit, că s'a ferit în lături, ca o svârlugă; a zis rânjind hain, după firea lui:

– „Te omor şi pe tine, mă, ca pe javra aia de ieri!"

Atunci, n'am mai ştiut ce fac.

M'a prins o mânie adâncă şi fierbinte, ca o apă clocotită...

Am văzut doar pe Iureş, cum se repede la gâtul lui...

Da' nu se repezise, domnule judecător; Iureş murise din ziua ailaltă, că-l otrăvise el.

Mi s'a părut, numa', că sare câinele la gâtul lui şi am dat, am dat ca într'un butuc...

S'a clătinat, apoi a picat jos, moale, cum pică o cârpă...

Il omorisem!"

. . . .

Curtea a intrat în deliberare.

Ion Blidaru a rămas în boxă, ostenit, ca de mare caznă.

Aude pe cineva plângând în sală, dar nu întoarce capul. Ştie că e Ileana, nevasta lui. Numai tremură şi parcă se înăbuşe.

Nici când au revenit juraţii nu s'a clintit.

A auzit greu şi n'a înţeles de loc ce spunea un domn gras, cu ochelari de aur pe spinarea coroiată a nasului...

Circumstanţe atenuante... legitimă apărare... având în vedere... decidem... în conformitate... unanim... achitat...

Ce vor fi toate acestea?

Numai judecătorul cel bătrân stă cu ochi milostivi pentru el şi năpasta lui...

– „Iţi pare rău de ce ai făcut?"

– „Imi pare, *Domnule Consiliu,* că nu sunt câinos la suflet şi am făcut moarte de om, cu mâna mea. Mare, păcat fără iertare la cer.

Şi iacă, acu sunt aici, în loc să fiu la mine în sat, să-mi ar pământul, că e toamnă târziu. Imi şed holdele în paragină...

Da' poate aşa a vrut Dumnezeu, că prea era negru la inimă şi pizmaş pe orişicine..."

Remus Troţeanu: Clacă

Pictura italiană din sec. XVI și XVII

de C. MUREȘANU

In timp ce la Veneția strălucea numele lui Tizian, Tintoretto și Veronese, în restul Italiei decadența picturii începuse. Urmașii lui Michel Angelo și Rafael, lipsiți de elanul creator necesar oricărei opere de artă, se mulțumesc cu imitația și nu reușesc să facă altceva decât o artă convențională, în care îndemânarea tehnică caută înzadar să ascundă lipsa de idei.

După Conciliul dela Trident, când Vaticanul a hotărît mișcarea contra Reformei, arta a fost unul din factorii cei mai de seamă ai propagandei pe care o întreprindea catolicismul contra religiei reformate.

Domenichino: Sibilla Cumana

Această nouă artă, devenită în curând oficială, se adresează poporului pe care caută să-l uimească cu efecte puternice, spre deosebire de arta Renașterei, care se orienta spre publicul cult. In această artă oficială a cinquecentoului, cunoscută sub denumirea de baroc, artiștii caută să reunească frumusețea plastică a antichității cu un sentimentalism patetic și nu e de mirare că efectul este disonant.

Contra acestei vădite decadențe ia ființă Academia de pictură, prima instituție de acest fel, pe care trei membrii ai familiei Carracci o întemeiază în anul 1582 la Bologna. Spiritul conducător al acestei Academii este Lodovico Carracci (1555–1619) om foarte cult, care studiase pictura la Florența, Veneția și Parma. Vărul său *Agostino Carracci* este savantul, teoreticianul acestei școli și în sfârșit, cel mai tânăr dintre ei, *Annibale Carracci* (1560–1609) este adevăratul pictor al mișcării, care caută să aplice teoriile estetice ale Academiei.

Agostino Carracci spune într'un sonet care ni s'a păstrat, cari trebue să fie calitățile unui adevărat pictor. Desenul și simetria trebue să fie cea a lui Rafael, umbrele ale venețienilor, coloritul nobil al lombarzilor, puterea creatoare a lui Michel Angelo, libertatea lui Tizian, lumina aurie a lui Correggio...

După cum se vede teoria consta din a studia cu multă atenție marii maeștrii și de a copia dela fiecare ceeace părea a fi mai perfect realizat. Evident, că în acest fel s'a ajuns la o artă eclectică, fără nici un fel de sinceritate, în schimb se încerca salvarea unei arte idealizate, care în urma Contrareformei, era menită să dispară.

Academia dela Bologna încearcă să continue principiile estetice ale Renașterei, totuși în operele religioase atât Carracci, cât și elevii lor, sunt nevoiți să cedeze noului curent artistic al barocului.

Eclectismul artei făcute în Academia dela Bologna, cu toate defectele inerente acestei maniere de pictură, l-a făcut totuși pe Annibale Carraci să reușească a da opere de artă, ca ciclul de fresce ce reprezintă „Cortegiul triumfal al lui Bacchus și al Ariadnei", cari decorează Palazzo Farnese la Roma. Evident recunoaștem elemente din decorațiile lui Rafael făcute la Farnesina, deasemeni ne sunt cunoscute figurile de efebi, cari sunt în deaproape înrudiți cu cei pictați de Michel Angelo pe tavanul Sixtinei. Cu toate acestea ansamblul decorativ al lui Annibale Carracci este de toată frumusețea, care-l va inspira pe Lebrun, când, peste un secol, va împodobi pentru Ludovic al XIV-lea sălile palatului regal din Versailles. In scenele mitologice, artistul caută să păstreze tradiția Renașterei, totuși întâlnim detalii tipice de baroc ca: măști, scoici, draperii, cari flutură agitate reflectând ceva din stilul bombastic al artei triumfătoare. Scenele dela Palazzo Farnese, admirabile în ansamblul lor, prevestesc pe Tiepolo și Boucher, legându-se direct cu arta galantă a sec. XVIII.

Peisajul în baroc devine și el monumental și agitat, asistăm mereu la o luptă între lumină și umbră, încât elementul plastic este sacrificat în favoarea celui pictural. La Carracci însă liniile sunt calme, formele sunt plastice și peste toate peisagiile lui domnește o seninătate olimpică, un aer de sărbătoare, cum le vom găsi în picturile lui Nicolas Poussin, creatorul peisagiului clasic.

Academia din Bologna s'a bucurat de un oarecare succès la sfârșitul sec. XVI. și a avut numeroși elevi. Decorațiunile și tablourile lui *Francesco Albani* par un colț din vechiul Pompei, rătăcit în lumea barocă.

La *Guido Reni,* urmașul spiritual al lui Rafael, se unește simțul plastic al Renașterei cu luminismul barocului. Operele sale religioase nu sunt destul de sincere pentruca ele să ne impresioneze cu adevărat. Lucrarea sa cea mai cunoscută este decorația în frescă, făcută pentru palatul Rospigliosi-Pallavicini, operă care a servit ca model multă vreme în Academiile de pictură.

Cel mai talentat dintre elevii Carraccilor a fost *Domenichino,* care nu devine dulceag și teatral ca Guido Reni, ci știe să fie sincer și emoționant în tablourile sale religioase, iar în cele mitologice prevestește clasicismul lui Poussin.

In sfârșit ultimul dintre marii elevi ai Academiei bologneze este *Guercino.* Lumina delicată și desenul îndrăzneț din primii ani ai carierei sale se transformă spre sfârșitul vieții, când părăsește teoriile școalei fraților Carracci, devenind unul dintre adepții cei mai frecvenți ai lui *Caravaggio,* cel ce avea să dea formula definitivă a artei din baroc.

In timp ce Carracci erau ultimii reprezentanți ai unei arte savante, gustate și apreciate de un public aristocratic, *Caravaggio* este plebeu și arta lui se adresează marelui public. Despre dânsul contemporanii spun că era „un uomo fantas-

Guercino: Toma necredinciosul

tico e bestiale", atât de extraordinară și de neprevăzută a fost cariera lui. S'a născut la Bergamo, tatăl lui era zidar și tot ca zidar merge tânărul la Milano, de unde, dupăce omorise un muncitor, este nevoit să fugă la Veneția. Fără să studieze, fără să fi urmat la o academie, începe să picteze și în curând îl vedem la Roma, unde un cardinal îi cumpără un tablou.

Succesul pare să se stabilească, comenzile bisericilor se acumulează, fiindcă pictura pe care o făcea Caravaggio corespundea principiilor de propagandă ale Contra-reformei.

Cu tot succesul de care se bucură, artistul continuă să frecventeze oameni suspecți și într'o noapte de chef, omoară din nou un om. Nevoit să fugă la Neapole, de acolo la Malta, apoi la Siracusa, Caravaggio moare în vârstă tânără, când abea împlinise 40 de ani.

Caravaggio luptă contra academismului. Pentru el singura inspiratoare este numai natura, sub toate aspectele ei. Modelele și le caută printre oamenii de rând, pictează estropiați cu mai mare plăcere decât frumoși. In timp ce Renașterea crezuse numai în frumos, pe care-l găsea mai ales în lumea nobilă, Caravaggio care se intitulează „pictor democrat" își caută idealul numai în lumea plebee.

„Moartea Sf. Fecioare" (Louvre), tablou pictat pentru biserica Sta Maria in Transtevere a fost îndepărtat, fiindcă tabloul era prea naturalist și însuși forurile eclesiastice protestaseră.

Cu toate criticile aduse de contemporani, in special de Carracci, Caravaggio a fost o puternică personalitate artistică, care nu avea nimic dintr'un compilator, talent mare, pictează cu bravură cele mai variate subiecte. La începutul carierei sale, Caravaggio rămâne fidel luminei galbene aurii, pe care o admirase la cei mai mulți din marii maeștrii venețieni. Cu vremea însă tablourile se întunecă și își primesc lumina numai de sus, ca și cum scenele s'ar petrece în câte o închisoare abea luminată. Contrastele puternice de corpuri luminate față de altele scăldate în întunerec le văzuse Caravaggio la Tintoretto, totuși interpretarea făcută de el este foarte nouă și uimește pe contemporani. Toată arta sec. XVII. va fi influențată de acest gen de pictură, iar Rembrandt însuși va picta, la începutul carierei sale, după aceleași principii de luminism.

Pe lângă tablourile religioase naturaliste, pe cari artistul le realizează, o importantă parte din opera rămasă dela el, constă în portrete de oameni

Guido Reni: Sf. Sebastian

de rând, de negustori, soldați, muzicanți, jucători de cărți etc. Scene cari reamintesc petrecerile din localurile îndoelnice pe cari le frecventa, sunt redate cu un naturalism și o sinceritate cari uimesc pe contemporani.

Tablourile acestea vor exercita o extraordinară influență nu numai în Italia, unde *Pietro de Cortone* și *Luca Giordano,* pictori cari trăiesc până la sfârșitul sec. XVII. vor căuta să combine arta lui Caravaggio cu principile de decorațiuni ale Academiei bologneze. Arta nouă va găsi numeroși adepți și in afara Italiei; astfel naturalismul lui Caravaggio a inspirat direct pe pictorii spanioli *Ribera* și *Velasquez,* în Olanda pe *Rembrandt* și in fine în Franța pe *Georges de la Tour* și pe cei trei frați *Le Nain.* Aceștia toți iubesc subiectele populare, contrastele puternice de umbră și lumină, noua tehnică spontană.

Grație apariției puternice a lui Caravaggio, arta menită să decadă la sfârșitul cinquecentoului, reînvie cu toată puterea și reușește și pe mai departe să păstreze artei italiene, toată autoritatea.

LEGENDA LUI ARTABAN

de EMIL NICOLESCU

In colindele noastre magii, aceşti invăţaţi veniţi din Răsăritul îndepărtat să se închine pruncului Iisus, sunt prezentaţi ca regi, în număr de trei. In unele ţări din Orient însă există o legendă duioasă despre un al patrulea mag cu numele de Artaban.

După această legendă orientală şi Artaban a văzut apariţia stelei luminoase, înţelegând din acest ceresc fenomen, că s'a împlinit prezicerea despre naşterea unui mare împărat. Cuprins de-o dorinţă tainică, a luat hotărârea să meargă să se închine şi el lui Mesia cel prezis cu atâtea sute de ani mai înainte. Mânat de acest gând, şi-a vândut palatele splendide şi grădinile minunate ce avea, iar cu preţul banilor a cumpărat trei pietre scumpe, un opal, un rubin şi o turcoază, fiecare de o mărime şi frumuseţe puţin obişnuită. Apoi porni la drum fără zăbavă, ca să nu întârzie dela întâlnirea cu ceilalţi magi.

Drumul întreprins era lung şi împreunat cu multe primejdii, cari pe unul mai slab de inger uşor l-ar fi putut îndupleca să renunţe la hotărârea luată. Nu însă şi pe Artaban, a cărui voinţă era nezdruncinată. In cursul călătoriei nu odată i s'a întâmplat să se afle în pragul morţii, fiind necontenit ameninţat să sucombe, fie doborit de sete, rătăcind prin ţinuturi dogorâte de arşiţă şi lipsite de apă răcoritoare, fie răpus de fiare sălbatice sau de hoţi la drumul mare. Artaban a invins însă toate aceste greutăţi şi piedeci în dorinţa-i unică să-l afle şi să-l vadă pe Mesia, pentru care-şi vându-se toate avuţiile, expunându-se la atâtea primejdii şi neajunsuri.

Odată însă totuşi a fost silit să zăbovească. Trecând în goana calului printr'o pădure a dat peste un om bolnav, care zăcea cuprins de friguri, lungit în mijlocul drumului. Înduioşindu-se de starea acestui nenorocit, a descălecat şi s'a apropiat de el, socotind ce să facă? Să rămână lângă el şi să-l îngrijească? In cazul acesta cu siguranţă n'ar fi ajuns pe ceilalţi magi, cari l-ar fi aşteptat câtva timp, dar văzând că nu mai vine, şi-ar fi continuat drumul şi fără el. Să-l lase fără de nici un ajutor în mijlocul acelei păduri neumblate? Cu aşa ceva nu se împăca conştiinţa lui. Chibzuind întru sine, spre care din cele două posibilităţi să încline, se decise să rămână lângă bolnav, zicând, în timp ce se gândea la chipul senin al viitorului împărat: „Tu însuţi eşti iubirea! Fără de milostenie în inimă nime nu-ţi poate sluji".

Cu aceste cuvinte s'a aplecat asupra bolnavului, dându-i îngrijirile necesare. Dar până să-şi revină acesta într'atât încât să fie în stare să-şi vadă de drum, au trecut câteva ceasuri. Prevăzând că din cauza acestei zăboviri nu se va mai putea întâlni cu ortacii săi, s'a aşezat întristat pe marginea drumului. Văzându-i durerea, bolnavul însănătoşat s'a apropiat de el şi a căutat să-l mângâie, spunându-i: „Eu eu nu ştiu dacă-i adevărat că s'a născut Mesia. Dar dacă s'a născut, numai în Vifleem s'a întâmplat această minune. Tovarăşii tăi acum au plecat de bună seamă. Intocmeşte-ţi şi tu o caravană şi mergi de-adreptul la Vifleem".

Artaban a primit sfatul. Ajungând în cel dintâi oraş, a vândut una din cele trei nestimate şi angajându-şi o caravană, a plecat în fruntea ei spre oraşul Vifleem, unde a sosit în pace, uitându-şi de toate suferinţele la gândul că il va vedea pe Mesia. Dar, vai, ce amarnică deasamăgire il aştepta! Abia trecuse prin poarta cetăţii, că inima i-a fost sfâşiată de o privelişte îngrozitoare. Pretutindeni vedea numai copii ucişi şi mame desnădăjduite. Intrebând de cauza acelui măcel, află

Magii dela Răsărit (Mozaic din Ravenna)

grozava poruncă a lui Irod de-a ucide toţi pruncii sub doi ani. In felul acesta credea bănuitorul rege să scape de nou născutul Împărat care-i ameninţa tronul... Credinciosul Iosif însă aflând cele puse la cale împotriva Pruncului, s'a putut refugia la timp, din care cauză Artaban sosind iarăşi prea târziu, n'a mai apucat să-l vadă pe Mesia.

Mâhnit peste măsură de atâta nenoroc, Artaban s'a adăpostit într'o casă spre a se odihni de oboselile lungului drum. Dar abia a descălecat, când în curte se produse o gălăgie mare. Stăpâna casei având un copil mic, o ceată de ostaşi năvăli în curte ca să execute ordinul lui Irod. Sărmana mamă în desnădejdea ei l-a rugat atunci pe Artaban să-i scape odorul dela moarte. Mişcat de nemărginita ei durere, Artaban a scos a doua piatră preţioasă şi a dat-o comandantului ostaşilor, rugându-l să cruţe viaţa pruncului nevinovat, ceeace acesta şi făcu.

Acum Artaban mai avea numai o singură piatră, un rubin de toată splendoarea. Cu ea în buzunar a cutreerat multe ţări în căutarea Împăratului dreptăţii şi adevărului, dar pretutindeni a dat numai peste durere, suferinţe şi mizerii. Fiindu-i milă de necazurile semenilor săi, Artaban a căutat să aline cât mai multe suferinţe şi să uşureze cât mai multe lacrimi, împărţind unora mângâiere, altora sfaturi binevoitoare şi iarăşi altora bani, din câţi i-au mai rămas din preţul primei pietre vândute. In chipul acesta au trecut ceva mai bine de treizeci de ani.

Odată, pe când paşii pribegiei l-au dus din nou în Iudeia, auzi vorbindu-se de un proroc mare, ce s'ar afla tocmai atunci în Ierusalim, descoperind poporului o religie nouă şi întărindu-şi spusele prin adevărate minuni. Această veste neaşteptată l-a făcut pe neobositul mag să-şi zică: „Acesta trebue să fie cel căutat de mine de atâta vreme. De aceea mă voi duce să mă închin şi eu. Iar ca semn al dragostei şi veneraţiunii mele, am să-i ofer această ultimă piatră“.

De teama să nu scape şi acest prilej, se pregăti în grabă şi plecă. Tot drumul se gândea numai la ce fericit se va simţi, când, în sfârşit, va sta în faţa lui Mesia, dătătorul unei religii nouă, pe care o propovedui şi el, după reîntoarcerea în patria sa. Şi legănat pe aripile dulci ale acestei întâlniri, se şi vedea răsplătit pentru tot se făcuse şi indurase...

Aşteptările lui însă nici de astădată n'aveau să se împlinească. Intrând în oraş, a observat o mare agitaţie pe străzi. Interesându-se de cauza ei, i-a fost dat să audă, spre adânca sa desamăgire, că pe Hristos tocmai atunci îl duceau spre locul de osândă, spre Golgotha. Sub povara celor aflate, a oftat adânc, zicându-şi: „Iarăşi am sosit prea târziu!“ In clipa următoare însă o rază de speranţă a licărit în sufletu-i chinuit, îndemnându-l în mod irezistibil să meargă la locul de osândă, ca cel puţin să-l vadă, fie şi numai dela distanţă, pe cel căutat o viaţă întreagă.

Dar când să iasă din oraş, calea i-a fost închisă de o mare mulţime de oameni adunată în

N. Irimie: Naşterea Domnului

jurul unor ostaşi, ce duceau o fată tinără şi frumoasă, având mâinile legate şi fața crepată de durere şi de teama viitorului mohorit, ce o aştepta in robia ruşinoasă, spre care era târită. Privirea-i inspăimântată căuta la cei din jur, cerşind ajutor. Când il zări pe Artaban, se repezi la el cu iuțeala fulgerului, se aruncă in genunchi inaintea lui şi-l rugă cu ochii scăldați in lacrimi fierbinți: „Dumnezeu te-a trimis in calea mea. După imbrăcăminte eşti un om din țara mea. Eu am fost adusă in această țară streină pentru nişte datorii ale tatălui meu, care a murit şi acum mă duc să mă vândă, căci eu n'am cu ce plăti. Ruşinea mă aşteaptă. Afară de tine nu cunosc aici pe nime, care ar putea să-mi ajute. De aceea te rog să mă scapi din acest rău inspăimântător, ca să nu sufăr nevinovată!"

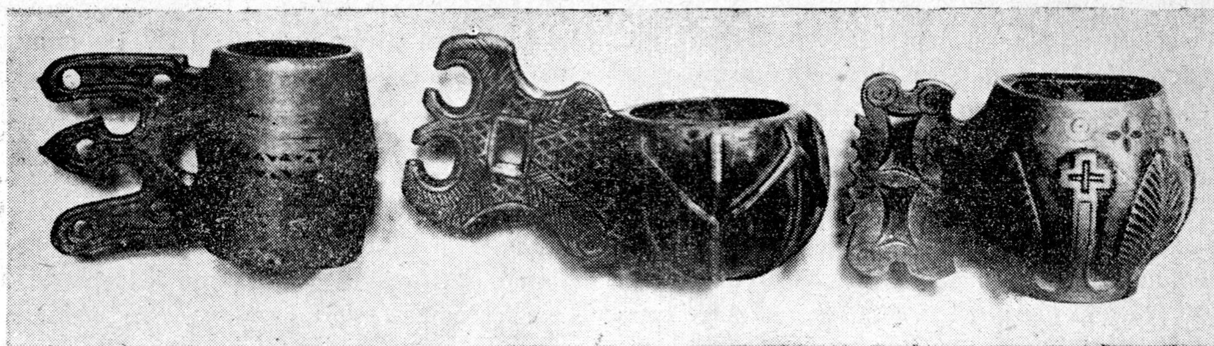
Milostivul Artaban a fost profund mişcat de soartea nenorocitei fete.

„O Doamne", zise el, „tu n'ai lipsă nici de prinosul meu şi nici de aur. Sunt sigur că tu mi-ai scos in cale pe nefericita aceasta. Facă-se, deci voia ta!" Şi zicând acestea, a scos ultima piatră scumpă şi a dăruit-o tinerei să-şi plătească datoriile.

In clipa aceea s'a cutremurat pământul, cerîul şi soarele s'au intunecat, iar casele au inceput să se clatine şi să se dărâme. Era clipa când Mesia işi da sufletul pe cruce. O piatră mare desprinzându-se de pe zidul unei clădiri inalte, căzu pe Artaban, strivindu-l sub enorma ei greutate. Şi atunci, in ultimul moment al vieții sale, a zărit, ca'n vis, pe atât de mult căutatul impărat al adevărului divin aplecat cu dragoste asupra sa, spunându-i răspicat: „Adevăr, adevăr zic ție, tot ce ai făcut pentru unul din aceşti frați mai mici ai mei, Mie mi-ai făcut". Apoi Artaban şi-a inchis ochii pentru totdeauna, având pe față intipări zâmbetul fericit că l-a intâlnit pe Mesia, care l-a asigurat, că darurile sale au fost primite.

Interior țărănesc

CHINA ŞI JAPONIA

de V. VLAD

Se spune adesea că în China şi Japonia mulţimea oamenilor mişună ca furnicile în muşuroiu. In privinţa aceasta cele două ţări din răsăritul îndepărtat se aseamână; altfel China şi Iaponia se deosebesc mult. Cea dintâi e ţară uriaşă, cu pământ bogat în minerale, prielnice desvoltării industriei, are pământ bun, cu lanuri bogate de orez, dar care e totuşi prea puţin pentru ca să poată hrăni mulţimea Chinejilor, oameni pacinici, îngenunchiaţi de destin. Ţara insulară Japonia, e muntoasă şi neîncetat scuturată de cutremure, pământul e sărac în minerale, iar lanurile de orez, bine lucrate, sunt puţine, pentruca să poată hrăni mulţimea Japonezilor, oameni râzboinici, care au ştiut, până acum, să-şi stăpânească soarta.

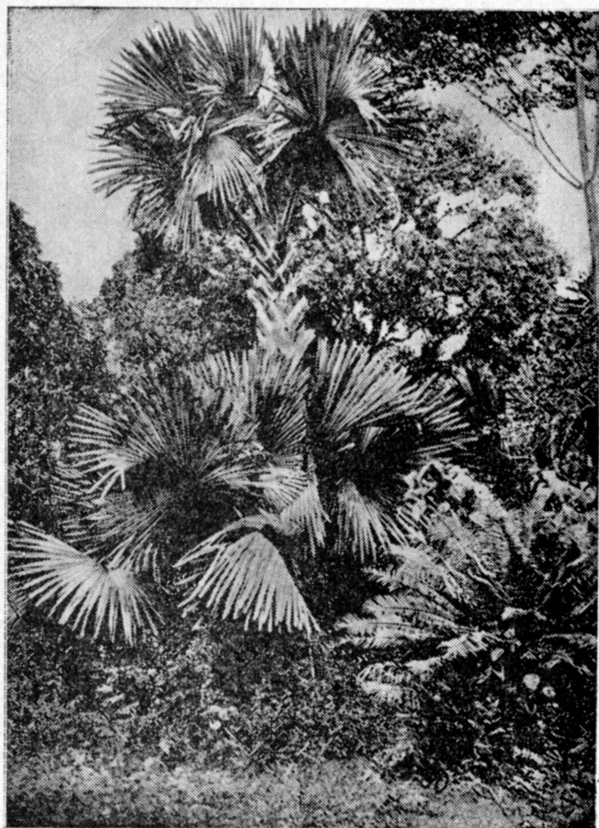
Mai de mult Japonia a luptat din greu ca să-şi apere dreptul la viaţă, încălcat de puternica să vecină, China. Azi, slabă e China cea uriaşă, puternică e Japonia cea mică. Azi e aşa, deoarece tăria ţărilor nu mai stă atât în mulţimea locuitorilor, cât în tăria armelor şi hotărîrea nestrămutată de a ieşi biruitor din luptă. De veacuri întregi în China cea pacinică soldaţii erau priviţi cu dispreţ, aproape ca nişte ucigaşi de rând, iar în Japonia cea războinică, soldaţii sunt priviţi ca nişte viitori eroi şi sfinţi, care servesc împăratului coboritor din zei şi neamului. In ceeace priveşte armele, China aproape lipsită de fabrici mari şi moderne, nu-şi poate înarma îndeajuns poporul cu tancuri, avioane şi tunuri, pe când industria cea puternică a Japoniei dă soldatului japonez nu numai arme bune, ci şi îndemnuri de luptă şi de cuceriri viitoare.

De vreo şaptezeci şi ceva de ani, de când a început Japonia să-şi ridice fabrici şi să se înarmeze, i-a reuşit să rupă, pe rând, din trupul Chinei: Formoza, Corea, Manciuria, Mongolia interioară, iar planurile de cucerire pe care ar vrea să şi le împlinească în acest răboiu, cine i le-ar putea ghici? Până acum, Japonia s'a făcut stăpână pe ţinuturi întinse (adevărate ţări) din China aşa: Şi-a trimis mai intâi negustori, care îmbogăţindu-se şi-au cumpărat case şi pământ; aceştia au adus şi pe alţii din ţara lor, au făcut apoi fabrici mai mici, cu timpul bănci şi căi ferate. Astfel totul era pregătit pentru sosirea soldatului japonez, pentru ca să apere interesele ale bancherilor niponi.

Prin 1936, în Corea caracterul populaţiei era încă atât de chinez, încât Japonezii abia dacă formau doi la sută din locuitorii acestei peninsule. In Manciuria, pe atunci, starea era poate şi mai puţin prielnică Japoniei. Totuşi Japonia işi întinde cuceririle mereu. Unii cred că lipsa de hrană, pentru mulţimea populaţiei, e cauza acestei strădanii. Dacă ar fi aşa, China, cea bântuită mereu de foamete, ar fi trebuit să pornească războiul de cuceriri. E adevărat că într'o vreme, şi populaţia insulelor japoneze o ducea greu cu hrana. Intr'adevăr, de când Japonia s'a industrializat, populaţia ei a crescut enorm, fabricile putând da de lucru la tot mai multe braţe, dar pământul insulelor nu a putut hrăni numărul mereu crescând de guri flămânde. Atunci - prin 1920 - a intervenit guvernul japonez îndrumând producţia de orez în Corea şi Formoza, iar rezultatul a întrecut toate aşteptările, aşa că prin 1931-1932, autorităţile japoneze s'au văzut nevoite să ia măsuri contrare, de îngrădire a plantării orezului. Dar în vreme ce Japonia îşi îngrădea producţia principalului său aliment, ea porni război împotriva Chinei, cea bântuită mereu de foamete, Japonia porni războiu „pentru stârpirea bandelor" din Manciuria, care neliniştea „mersul regulat al trenurilor" pe linia creată de o societate japoneză. Stârpirea bandelor se făcu prin cucerirea ţării şi inscăunarea

unei conduceri supusă Japoniei. Atunci, din întâmplare, s'a băgat de seamă că țara nou cucerită putea aduce foloase mari industriei japoneze. De aceea japonezii au întocmit un plan de zece ani, pentru exploatarea bogățiilor din pământul cucerit. Conform planului, cărbunele, fierul bumbacul, aveau să fie duse în Japonia pentru prelucrare, pe continent nepermițându-se desvoltarea de industrii, care să facă concurență Japoniei. Oile merinos trebuiau crescute în număr mai mare, pentrucă Japonia să nu mai fie silită să aducă lână din Australia, pentru fabricile ei de țesut. Fasolea soia trebuia cultivată metodic, pentrucă ea avea să țină locul cărnii, în hrana populației din Japonia. S'a hotărît apoi ca să se înființeze o mulțime de societăți, toate având jumătate din capital japonez, pentru exploatarea petrolului, aurului, cărbunelui, magneziului, amoniacului, P. T. T-ului, etc.

Pierzând aceste bogății, China mai rămânea cu altele, o mulțime. De fapt cărbunele și fierul e răspândit în multe regiuni din această țară întinsă. Dar din aceste bogății, până acum China n'a tras decât puține foloase, căci spre deosebire de Statele Unite ale Americii, unde fierul și cărbunele sunt în imediată vecinătate, în China aceste materii prime, atât de trebuitoare industriei moderne, sunt la depărtări mari unele de altele.

Peisaj oriental

Mai sunt apoi și alte greutăți: căile de comunicație ale Chinei sunt slabe, administrația e rea, tulburările din provincii au fost dese, învățătura – mai ales cea tehnică – lasă mult de dorit, lipsa de capital e mare. Toate acestea au făcut să întârzie mult desvoltarea industriei chineze. Astfel din pământul Chinei se scotea minereul de fier și cărbunii, dar acestea se trimiteau în Japonia, iar China își aducea șinele pentru calea ferată din America și din Anglia și o mulțime de mașini din Japonia. China exporta bumbacul în Japonia, de unde aducea țesăturile de bumbac. China exporta deci tot materii ieftine și importa tot produse plătite relativ scump. Japonia, bogată în fabrici, importa, din afara imperiului ei, numai materii prime: cărbune fier bumbac și exporta mașini, țesături, iar diferința de preț rămânea în țară. Mai rămânea în țară o parte din fier și oțel prelucrat în mașini, locomotive și vagoane, vapoare pentru stăpânirea mărilor, tunuri și avioane pentru lărgirea hotarelor împărăției.

Modernizarea Japoniei, începută la 1868, mai ales industrializarea ei, însemnează adaptarea Japoniei la civilizația din Apus. China, mândră de cultura ei veche, care numără mai multe mii de ani, nu s'a lăsat dusă de valul înrâuririi apusene, nu s'a industrializat. Un învățat chinez, *Hu-Șe*, e de părere că deosebirea dintre China și Japonia, în ceeace privește industrializarea, se datorește conducerii diferite din cele două țări. „In *Imperiul soarelui răsare* (Japonia) era o castă puternică, din sânul căreia au ieșit conducătorii mișcării de reformă. Casta aceasta, care se bucura de multe privilegii, avea o inaltă educație *militară*. Japonia se putea deci adapta aspectului *militar și naval, care se găsește în dosul civilizației științifice, tehnice și industriale din Apus*". China, spune în continuare Hu-Șe, nu avea o astfel de castă militară, deoarece încă din vechime, în China, soldatul „era privit ca o ființă în afara societății, nu cu mult superior banditului". Conducerea militară japoneză, atât de mult respectată, a fost autoritară și a dus o politică de centralizare. Ea a sădit în inima locuitorilor un puternic simțământ național, colorat cu multe idei religioase. *Crezul școlarului japonez* e următorul: „Japonia e singura țară făcută și locuită cândva de zei; Impăratul Japoniei e singurul împărat coborîtor din zei; poporul japonez e singurul popor coborîtor din zei, iată pentruce lumina lumii trebue să fie Japonia". Acest crez, dacă i-a făcut pe Japonezi mândri, exclusiviști și dornici de a-și întinde stăpânirea, ea a inspirat soldatului japonez și o vitejie ca în povești.

Strângerea frânelor conducerii politice în centrul țării e ajutată, în Japonia, de concentrarea forțelor economice ale Japoniei în tot mai puține mâini. Azi, în Japonia, aproape toate minele mai importante, aproape toate fabricile, băncile, societățile de asigurare, aproape toate marile întreprinderi comerciale, societățile de transport cu mulțimea lor de vapoare ce străbat mările, cu un cuvânt aproape toată bogăția țării e strânsă în mâna a vre-o șase familii. Până și pământul din țara aceasta suprapopulată, tinde să ajungă în mâini tot mai puține, iar țărănimea tinde să ajungă tot mai lipsită de pământ. Iar ceeace e mai greu de închipuit pentru mintea noastră de europeni, îngrijorați doar de ființa noastră trecătoare, acești oameni nu se gândesc să cârtească împotriva nimănui.

China democrată a fost lipsită de o clasă militară, feudală. Ea a fost cârmuită de niște funcționari, oameni de condei, ajunși la conducere printr'un șir întreg de examene și concursuri, care dădeau posibilitate și fiului de țăran să se ridice până la cele mai înalte posturi administrative din imperiu. Dar spiritul, în care erau formați acești funcționari, nu era potrivit pentru a conduce politicește țara.

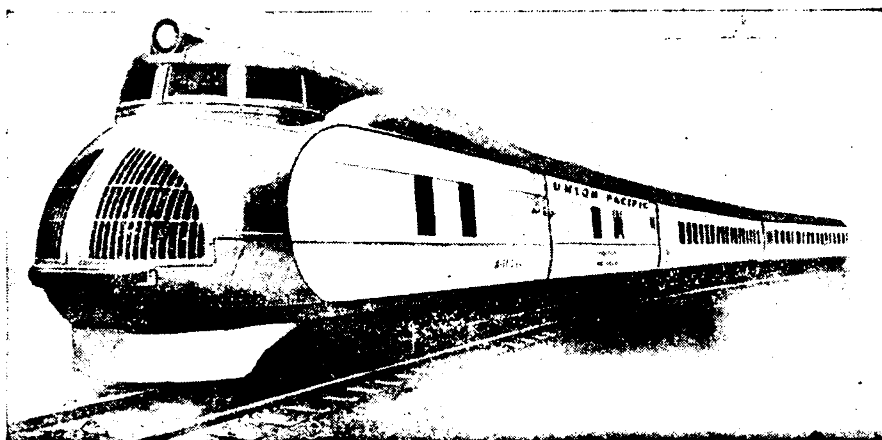
Lipsa de conducere centrală în China se mai lămurește și prin marea întindere a acestei țări, lipsită de căi bune pentru comunicație, care să ușureze apropierea dintre provincii. De altfel locuitorii acestor provincii, aproape numai țărani, care muncesc cu multă hărnicie petecile lor mărunte de pământ, nici nu puteau simți nevoia acelor drumuri, căci nu aveau interese comune cu locuitorii din provinciile îndepărtate. Inălțată pe temeiul acestor provincii, lipsite de legătură temeinică între ele, China a rămas până în pragul zilelor noastre fără de un guvern central stabil și puternic; de aceea nu a avut cine duce la bun sfârșit unificarea și modernizarea țării, nu a avut cine s'o înzestreze cu căi ferate, școli, fabrici și o armată, care s'o pună la adăpost de atacurile străine. „Chinezii, scrie Hu-Șe, n'au crezut de bine să dea statului lor prestigiu și autoritate", n'au făcut-o și de aceea că „în lumea veche chineză transformările sociale nu se făceau prin legi și regulamente ci... prin schimbări în atitudinea morală a locuitorilor".

Și Chinezii țin mult la sistemul lor de tradiții — această șiră a spinării din viața neamului — țin chiar prea mult, încât această șiră a spinării, coloană vertebrală, a început să se înțepenească, dovadă că și acum își lucrează ogoarele ca înainte cu multe veacuri: fără mașini, fără îngrășăminte artificiale, fără să aleagă semințele așa cum trebue. In schimb China are și puteri, care au ținut-o vie prin furtunile veacurilor: numărul mare al locuitorilor, mulțimea copiilor, „răbdarea nesfârșită a țăranului chinez" și vestita „stăruință, talent și viclenie a negustorilor chinezi, numărul și puterea cărora crește mereu". Dar ceeace mai „promite Chinei să facă față tuturor împrejurărilor... este extraordinarul ei *empirism*", ceeace se vede din ușurința cu care se adaptează împrejurărilor, când acestea o cer neapărat. Zilele ce le trăim, a supus China la o probă grea.

Locuitorii Japoniei trăiesc o viață simplă, se mulțumesc cu puțin, lucrează mult și din greu, plătesc impozite fără să cârtească, deși pentru țăranii japonezi de ex. impozitele în primii șaizeci de ani de industrializare s'au mărit atât de mult, încât s'au dublat, s'au întreit și au sfârșit prin a fi de 80 de ori mai mari, față de epoca anterioară. Din munca milioanelor de țărani, s'a ridicat puterea industrială a acestei țări, lipsite de materii prime. In această muncă, Japonezii au fost susținuți de excepționalele lor calități morale: „energie, îndemânare, stăruință, metodă, patriotism", în privința cărora, spune un scriitor francez, „Japonia nu e mai prejos de nimeni". Deși folosește materii prime de import, industria japoneză, întemeiată pe forțele morale amintite, a reușit să producă mărfuri bune, dar mai ales ieftine, cu ajutorul cărora a putut să izgonească concurența multor țări de pe unele piețe din Europa, Africa, India, China, Australia, Indiile Olandeze și America de Sud. Acest fapt a mărit tensiunea dintre Japonia de o parte și de cealaltă parte: Anglia, America, Olanda, Rusia, ba chiar și Italia într'un timp. Pe acest fapt s'a întemeiat China, când aștepta ajutorul Rusiei, Angliei și Americii, în lupta surdă ce o ducea împotriva invadatorului.

Trăind, de mii de ani fiecare pe pământul ei, China cea bogată și-a văzut puterea slăbită în ultimul secol, iar Japonia cea săracă a crescut în putere. E și aceasta o dovadă că omul nu e sclavul forțelor pământești, materiale și dacă un neam e hotărît să frângă soarta neprielnică o poate face — dovadă Japonia — iar dacă forțele sufletești ale neamului se închid prea mult în găoacea egoismului și se leagă prea mult de trecut, atunci acea seminție începe să lâncezească — dovadă China.

(In parte, după *Roger Levy:* „Extréme - orient et Pacifique).

Tren electric

RĂUTĂȚI

POKERIȘTII

de KIR PANAIT

Suntem trei în compartiment: două doamne și cel ce povestește. Neavând altceva mai bun de făcut, îmi omor plictiseala examinându-mi vecinele. Cea dela fereastră e brunetă, cam plină la trup, cam mică de stat, poartă sub frunte doi ochi sinceri și buni, iar în bărbie o aluniță pe care o dibuie și o mângâie din cinci în cinci minute.

Cealaltă, care ocupă singură jumătate din compartiment, e blondă (făcută nu născută), privește puțin cruciș, probabil de dragul nasului, care e foarte bine construit, e mai înaltă și mai sveltă decât brunetă, n'are nicio aluniță, dar face gropițe în obraji oridecâteori poftește.

Bruneta e liniștită și pare împăcată cu sine și cu toată suflarea. Privește pe fereastra acceleratului câmpia nesfârșită și pârjolită de secetă, oftând când și când, fie de căldură, fie de teama unei recolte insuficiente.

Blonda, făcută nu născută, ocupă locul din mijloc, pașnică și absentă ca un călugăr în meditație. Dela o vreme s'a mutat pe locul de lângă ușă, adoptând o mină îngrijorată. Consultă „Mersul Trenurilor" și ceasornicu-i minuscul, la fiecare trecere prin stații, iar buzele-i roșite recent se mișcă în ritmul degetelor unui telegrafist în plină activitate. Face niscai socoteli complicate, sau șoptește o rugăciune?

Trenul oprește la o gară.

Doamna dela fereastră cumpără piersici, subscrisul mă aprovizionez cu struguri și cu pere, dar „blondina" n'are poftă de mâncare și nici vreme de pierdut cu asemenee fleacuri. Altceva o interesează: dacă ornicul dumisale se potrivește cu cel din gară și dacă mecanicul a recâștigat cele două minute pierdute la plecare. După cercetările cuvenite, făcute cu întrigurare, obrajii palizi se îmbujorează, iar pupilele-i decolorate capătă expresia unei fericiri în curs de realizare. Își aprinde o țigară și trage cu ochii închiși, cu nasul în plafon și cu setea omului satisfăcut.

Îi ofer o pară, apoi un strugure; nu m'aude, nu mă vede.

Bruneta, luând și dânsa cunoștință de starea sufletească a blondei, întrerupse o clipă activitatea maxilarelor, mă privi întrebător, apoi ridică din umeri și continuă mai departe să-și savureze piersicele. Fiecare cu ale lui.

— Au trecut patru minute? Trebue să pornească îndată — icni doamna cea grăbită, jumătate bănuitoare. Dar iată că trenul, deși se cheamă că e accelerat, nu vrea s'o ia din loc. In vreme de războiu nici rapidele nu circulă totdeauna întocmai cum scrie la carte.

Mai trece un minut, apoi altul și după el încă vreo cinci. Blonda șueră a sărăcie, oftează, tușește ca un blestem, iar cele trei locuri ce-i stau la dispoziție nu-i mai ajung. Se mută când pe unul, când pe celălalt, privește pe fereastră ca să vadă ce-i cu locomotiva de i s'au înțepenit roțile, strigă pe conductor, iese pe culuar bodogănind ceva la adresa Direcției Generale, dar ea vorbește, ea aude. Trenul are poftă să mai rămână. Și mai rămâne, în ciuda acestei călătoare care spumegă de necaz.

– Dar ce-o fi având nenișorule, de s'a înfuriat în halul acesta? se întreabă – și mă întreabă – doamna de lângă fereastră. Se duce la vre-o nuntă? I-a murit cineva din familie? Sau poate chiar dânsa nu se simte bine?

– De nuntă sau de vreo petrecere, nici vorbă nu poate fi – îmi dau eu cu părerea după ce examinez o clipă fața palidă a blondinei și neastâmpărul belicos ce o cuprinsese. Probabil că tot vreo moarte e la mijloc... Sau a fost chemată la căpătâiul unui muribund.

Isfârșit, pornește și carul cu foc. Cu un ochiu la ceas și cu unul la „Mersul Trenurilor", blondina face, înfrigurată, socoteala. Apoi izbucnește:

– Extraordinar! Extraordinar! Mă rog, accelerat e ăsta, sau tren de marfă? Hm! Dar poate că mai scoate ceva până la ... Dar dacă... dimpotrivă!

Către conductor, care tocmai trecea pe culuar:

– Hei, domnule, ce înseamnă întârzierea asta? Mai scoate ceva până pe drum? Eu trebuie să ajung la timp, înțelegi?

– Depinde! – ridică omul din umeri. Sunt alte trenuri și alți călători, care trebue să sosească la destinație și mai la timp, decât d-voastră... De ce uitați că e război?

Blonda – făcută nu născută – oftă lung, cu ochii în plafon, și păru că se resemnează. Nu e – nu e! Și dacă nu e, vorba ceea, nici nu trebue. Fire impresionabilă, doamna cea brunetă își duse batista la ochi. E omenesc și e creștinesc să luăm parte, măcar cât de cât, la nenorocirea aproapelui nostru.

Când trenul se apropie de gara cu pricina, doamna cea grăbită, care își regăsise calmul în paginile unui roman, deveni din nou nervoasă. Mecanicul scosese ceva din întârziere, dar, probabil, nici prea mult ca să-i dea speranțe mari, nici prea puțin ca să i le spulbere definitiv.

– Ioane! Heei, n'auzi? – țipă ea cât îi luă gura, înainte ca trenul să oprească deabinelea. Ai venit cu mașina? S'au adunat cucoanele? Au început? Spune repede, repede! Ce e? A murit madam Constantinescu? Săraca, suferea de inimă! Și n'au chemat alta în loc? Mă așteaptă pe mine? Hei, bravo! Bravo, Ioane! Numai de nu s'ar completa careul...

Doamna cea brună se uită la mine; eu mă uit la dânsa. Râdem și ne facem cruce.

– 'Tă-l Dumnezeu de poker! Dacă nu murea aia, crăpa asta...

N. Schiavoni: *Disprețul*

POEZIA E TAINĂ

de VICTOR STOE

Poezia e taină. Poezia nu este act de voință. Nimeni nu poate fi poet fiindcă vrea să fie poet, după cum nimeni nu poate fi compozitor, pictor sau sculptor, autor dramatic sau romancier, pentrucă optează pentru una din aceste dimensiuni ale spiritului.

E logic să fie așa. Poezia nu e profesie. Poezia e destin. Ești poet nu prin decizie ministerială, sau decretul unui vizir conducător de bisericuță sau școală literară. Ești poet prin ursită, mai precis, ești poet prin decretul lui Dumnezeu.

E clar. Știu cum scriu un poem, dar nu cunosc taina lui. Un poem nu este expresia unui act voluntar. Nu-l comandă poetul. Actul creației poetice nu este un act subordonat voinței.

Dacă poezia ar fi act de voință, ar fi posibil să scri un poem oricând și oriunde.

Creația poetică e in primul rând act de inspirație. Nu exclude totuși luciditatea, nu anulează spiritul critic. Un poet nu poate scrie un poem decât in speciale condiții spirituale – nu poți trezi un poet din somn și să-l rogi să scrie un poem, e o absurditate – și in condiții exterioare indispensabile creației.

E vorba de climatul extern in care se realizează arta: condițiile de liniște si singurătate.

Elementele spiritului sunt esențiale: fantezia, inteligența, cultura, trăirea adâncă a vieții, – experiențe cât mai adânci, mai variate și subtile, formează materialul poetic și peste toate – harul sau ursita și decretul lui Dumnezeu, care vine dintr'un cer neștiut și neajuns.

Există școli pentru formarea corpurilor de de ingineri, doctori, profesori etc... dar nu există nici una pentru a crea pictori, compozitori, poeți... și chiar dacă ar exista, ar fi stupid.

Conservatorul nu creiază compozitori: Maestrul George Enescu, Paul Constantinescu etc. nu sunt creiatori pentrucă au obținut o diplomă la acest institut, ci numai pentrucă au primit decretul lui Dumnezeu.

In pictură, sculptură, adevărul e acelaș; identic pentru tot ce reprezintă creație autentică și nu secreție versificată, muzicalizată sau plasticizată.

Disting in creația unui poem 4 momente, autonome ca experiență, durată și trăire:

1. ACTUL TRĂIRII

Nu există artă, care să nu reprezinte o autentică ardere, de aprinse emoții, de sentimente, de idei. Dimensiunea artistică a spiritului este determinată de un complex de probleme pe care spiritul trebuie in mod categoric și constant să le trăiască și intr'un fel să le rezolve.

Artificialul și tot ce este convențional și fals, va fi anulat da marile trăiri.

Experiențele deci, constituesc unul din elementele esențiale, ale poeziei.

Sentimentul metafizic, singurătatea cosmică, trăirea acestor drame profunde dau adâncime și culoare, stil și veșnicie frumuseților și realizărilor poetice.

Nu există artă dacă prin viața unui artist nu a trecut o agonie sau mai multe agonii,

Acest principiu se aplică tuturor artelor. Cultura – formele de expresie și gândire ale predecesorilor și contimporanilor, este un element indispensabil pentru a realiza frumuseți de prestigiu și de durată.

2. ACTUL REPREZENTĂRII

Actul trăirii este reluat in acel moment numit visare. Amintirea devine atunci cântec. E momentul de cristalizare, de organizare semilucidă a poemului. E un moment de intensă evocare și de totală singurătate. Acest moment este trăit lângă păduri, lângă cer și stele și niciodată lângă oameni. Trecerea poetului prin spațiu e atunci mai

diafană decât umbrele, mai insesizabilă decât umbrele.

După acest moment de singurătate cosmică, poetul se reîncadrează în normele societăţii, ale statului, în profesie, în luptă. Afirm *luptă,* pentrucă eu nu văd în poet un invalid, ci un războinic, nu văd în poet un pansament sau un narcotic, ci dimpotrivă văd un viteaz, lovind în conspiraţia mediocrilor, în platitudini, în minciuni convenţionale, în mistificări. Aceasta e stilul unui autentic războinic. Nu recunoaşte servituţi şi refuză vasalităţi.

3. ACTUL TRANSCRIPŢIEI

Il numesc şi actul de inspiraţie. Poemul este în acest moment aproape dictat.

El este realizat prin frazele precedente, iar în acest moment, poetul pur şi simplu îi scrie, având sentimentul că-l cunoaşte dinainte, că-l ştie în condiţiuni perfecte. E actul material al transcrierii, cum ar transcrie un poem străin învăţat. Acest moment e decisiv. Poemul este scris în întregime; deci definitiv realizat. E prima formă esenţială. Este sau nu este operă de artă, este sau nu mare poezie; al doilea moment pentru acelaş poem nu se mai repetă niciodată.

Momentul inspiraţiei este ireversibil. Un poem nu se realizează, vers cu vers, sau strofă cu strofă, în timp limitat sau cu intermitenţe.

Principiul acesta nu e o normă constituţională pe care o adopţi, ci o taină care depăşeşte savantele decrete şi exegeze ale criticilor de meserie.

4. ACTUL LUCIDITĂŢII

Poemul e cântat, odată, de două sau mai multe ori, spre a fi eliminate impurităţile, (dacă sunt).

Perfecţiunea nu este un atribut al creaţiei noastre.

Odată realizat, poemul pleacă în lume, ca o pasăre de larg.

E destinul lui de despărţire de autor, de întâlnire a altor spirite cari vor să se informeze, să cunoască.

Poemul a devenit act de cultură, bun spiritual, care vizitează inimi, indiferenţe, ostracizări.

Uneori i se conferă şi glorie şi bronz – iar el oferă posibilitatea unor catedre şi salarii, exegeţilor.

Peste toate controversele estetice şi dincolo de formulările savante ale compilatorilor şi rataţilor, rămâne taina poeziei, creaţiei în sine, fiind imposibil de explicat „ştiinţificeşte“ – aşa cum niciodată spiritul omului nu va putea cunoaşte lucrurile în sine, acel mister kantian, numit numen.

Cred cu toată convingerea. Poezia o taină.

G. Popescu: Joc de copii

CRONICA ECONOMICĂ

CAUCIUCUL

de P. L. MUREȘANU

Punctele mai importante de desfacere.

Un bun economic după ce cu prețul a numeroase eforturi a fost adus în stare de utilizabilitate este necesar să fie dus la destinație, să se găsească mijlocul de circulație sau schimb cu alte bunuri. Cu atât mai mult cu cât cazul cauciucului este considerat printre exemplele tipice de obiect de luptă economică și politică între țări și continente, motiv de răsboi, obiect de speculă și nemiloasă exploatare a băștinașilor dela tropice, atât în Brazilia cât și Congo. Vom aminti doar atrocitățile din regiunea râului Putumayo și răsboiul armat din regiunea Acre, între Brazilia și Bolivia, terminat cu pacea dela Petropolis, în favoarea Braziliei. Dar aceste lucuri se uită, deși au trecut doar 50-60 ani de atunci, iar cauciucul a devenit între timp o materie primă de mare importanță, fiind printre elementele dominației economice mondiale.

O circulație a acestei materii prime este desăvârșită, ca în cazul general al majorității bunurilor, printr'un transport al lui în spațiu, lucru realizat și ușurat prin diverse organe și instrumente. Dacă în mod obișnuit intermediul între producător și consumator il face comerciantul, în cazul cauciucului cași al petrolului se materializează în *societăți,* puse în cel mai obișnuit caz sub controlul statelor interesate, dacă nu chiar cu participarea lor efectivă, mai mult sau mai puțin mascată. Aceste societăți se ocupă cu exploatarea începând dela realizarea plantațiilor, la transportul și punerea lui la dispoziția industriei.

Exploatarea cauciucului brut este sau era în mare parte în stăpânirea Englezilor, cu ceva participare olandeză, apoi franceze și americană. Dintre cele mai importante sunt societățile: „Easern", „Gula Kalumpung", „Malaca", „L'Est Asiatique Plantage", „Caoutchouc de l'Indochine",„ Terre Rouge", „Financier des Caoutchouc", „Cambodge" sau nu de mult înființata „Rubber Reserv Company", americană, cu scopul de a acumula rezerve de cauciuc... pentru un eventual conflict în Pacific și deci al eludării dificultăților de aprovizionare și al asigurării temporare a necesarului. Ce, cum, și cât s'a acumulat - stocat - până la sfârșitul anului 1941, nu se știe sigur; deacea se vorbește de cifre contradictorii ce variază dela 300 mii tone la 2 milioane tone. Cifrele sunt cam diferite, ultima putând să fie mai verosimilă, dacă inglobăm în ele și consumul normal anual al Statelor Unite, care - în 1940 - era de 700 mii tone.

Locul unde prin intermediul acestor societății se ajunge la *tranzacții* între vânzător și cumpărători - din punct de vedere economic nu este numai o zonă geografică, ci cuprinde ansamblul persoanelor ce sunt în relații de afaceri - sunt *târguri,* piețe de desfacere ce depășesc, în cazul nostru, interesele regionale sau chiar naționale, devenind mondiale.

Până prin 1910, când cea mai mare parte a cauciucului mondial era acoperită de cauciucul silvestru și exploatarea se făcea în regiunea tropicală și subtropicală americană și africană, - în special în regiunea Amazoanelor - târgurile și piețele de desfacere erau:

A Breker: Gata de luptă

– în Brazilia, Manaos, Rio-Negro, iar centrul de export mondial era portul *Para,* la Oceanul Atlantic;

– în Peru oraşul Inyuitos;

– în Bolivia, La Paz, Santa Cruz, oraşe ce au cunoscut prin comerţul cu cauciuc o înflorire excepţională; nu-i exclus ca noile plantaţii făcute de Americani în ultimii ani să le reînvie timpul de glorie de altădată;

– în Africa, plantele de cauciuc erau răspândite şi exploatate pe o scară mai mică, în toată zona ecvatorială, Angola, Congo, Gabon, Camerun, Nigeria Dohomey, Togo Côte d'Ivoir. Deasemenea avem şi puncte de desfacere în numeroase târguri, mai mari sau mai mici, ca Saint Philippe de Benguelle, Matadi, Liberville, Donala, Lagos, Porto-Novo, Lomé, Grand Bassam etc.

Din toate aceste puncte de desfacere americane sau africane cea mai mare parte a mărfii era transportată spre Liverpool, care importa 60% din producţia mondială şi reexporta $^2/_3$ din import în spre Franţa, Belgia, Germania şi chiar America. In ţările Europene se mai importa cauciuc în mică măsură şi prin Le Havre, Bordeaux, Anvers, Rotterdam, Hamburg, Lisbao, cari vor deveni mai importante abia dupăce cauciucul din plantaţii va lua dominaţia în producţia mondială.

Incă din timpul răsboiului trecut se evidenţiază supremaţia cauciucului din plantaţii şi era normal ca şi centrul de desfacere să se deplaseze dinspre America de Sud şi Africa spre Asia, pe care cade centrul de greutate al producţiei cauciucului din plantaţii.

Târgurile de desfacere ale Extremului Orient, fiind:

– Colombo pentru India şi Ceylon,

– Batavia şi Soerabaya pentru Java şi mai ales,

– Singapur, primul târg de export din lume, până acum câteva luni.

In continentul american New-York-ul a ajuns deţinătorul supremaţiei mondiale în importul cauciucului brut şi al desfacerii lui, depăşind 50% din producţia mondială, iar Boston-ul este considerat al doilea târg american.

In Europa, Liverpool şi-a păstrat în mare măsură supremaţia, mai ales in ce priveşte desfacerea cauciucului spre ţările europene, deşi înafară de porturile amintite, ce îşi menţin cota parte în importul de cauciuc, mai ajung la oarecare importanţă Marseille, Genova, Napoli, Pireu.

În împrejurările excepţionale de azi, singurul punct pe unde se mai putea aduce pe piaţa europeană cauciuc natural, până nu de mult, rămăsese Lisboa.

E. Tălăşescu: Madonă cu prunc

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

DIN VIAŢA SATULUI TRANSILVĂNEAN. Editura ziarului „Tribuna Ardealului". Kolozsvár-Cluj. Preţul: 4 P.

Noul volum apărut de curând în colecţia *Grai si suflet românesc* a ziarului *Tribuna Ardealului* de sub direcţia dlui Prof. E. Haţieganu, înfăţişează antologic icoana colorată a satului transilvănean, zugrăvită în chenarele ei autentice de marii noştri prozatori.

Rostul acestei culegeri e arătat în Precuvântare. Ea reînvie legătura indisolubilă între literatura populară scrisă şi sufletul popular colectiv, care au ţinut în toate timpurile locul de vatră în tinda culturii româneşti. Dacă un Popa Tanda se ridică cu atâta realism şi înfruntă toate exigenţele artei moderne, nu e o mirare. El ne vorbeşte prin puterea de parabolă pe care au avut-o totdeauna în vedere cei care s'au apropiat cu mâini turmentate de acest relicviar. e. m.

Prot. Ion Goron: IMPĂRĂŢIA LUI DUMNEZEU. Meditaţii la rugăciunea „Tatăl Nostru". „Cărţile Vieţii". Kolozsvár-Cluj 1942. Pag. 140. Preţul: 2 P.

Vremea de astăzi pune la grea încercare strădaniile celor cari vor să fie izbăvitori de suflete. Ca niciodată, omenirea se sbate neputincioasă în căutarea de soluţii noi pentru aşezarea unei vieţi pământeşti mai drepte şi spre obşteasca mulţumire întru cele de aci, fiind prea puţin preocupată de viaţa de dincolo.

Problema împărăţiei lui Dumnezeu constitue una din preocupările permanente, dar în ceasul de faţă pare a se pune mai categoric ca oricând.

Distinsul autor înţelegând imperativul vremilor de faţă, dă înţelepte soluţii în această problemă, arătând tuturor calea spre limanul mântuirii.

Iată cartea care se cerea.

In prefaţă autorul ne arată motivele cari l-au determinat să scoată această carte, spunând că „scrie cu gândul de a lămuri câteva idei şi idealuri despre „împărăţia lui Dumnezeu" cea propovăduită de Hristos Mântuitorul. Mai ales acele idei şi idealuri pe cari le evocă evlavioasa rostire a rugăciunii „Tatăl nostru" pâinea cea de toate zilele a suf'etului creştin" – deoarece ... „în faţa judecăţii istoriei şi în faţa judecăţii de apoi omul va fi întrebat şi judecat după felul cum a ştiut şi a voit să caute împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui".

Cartea cuprinde 23 capitole.

In primele trei: „In căutare" „Credinţa" şi „Prin Hristos la viaţă", stabileşte atitudinea pe care a luat-o omul faţă de viaţă şi atitudinea pe care ar trebui s'o ia, arătând că pentru omul adevărat lumea materială nu trebue să constitue altceva decât o „trambulină de pe care să poată sări în viaţa lui omenească".

Restul capitolelor – cu titluri foarte sugestive – sunt brodate pe rugăciunea domnească „Tatăl Nostru".

Din cuprinsul cărţii se poate desprinde temeinica aprofundare a problemei, iar felul cum e orânduit materialul constitue o notă de originalitate.

Cu această carte distinsul autor având conştiinţa străbătută de nevoile ceasului de faţă răspunde la o dublă chemare: pe de-oparte aducând o contribuţie competentă în problema discutată, iar pe de altă parte oferă naţiei româneşti de aici un nou dar.

Dorim ca învăţăturile acestei cărţi dupăce vor fi citite să fie *gândite* şi atunci cu siguranţă vor fi şi aplicate – iar darul părintelui Prot. I. Goron îşi va împlini rostul spre mulţumirea tuturor.

AUG. DEJEU.

INSEMNĂRI

P. S. S. Episcopul Dr. Iuliu Hossu

DOUĂZECI ŞI CINCI DE ANI DE ARHIERIE. In ziua de 21 Noemvrie a anului acestuia s'a împlinit un sfert de veac de când P. S. Sa Episcopul Dr. Iuliu Hossu a fost sfinţit întru arhiereu.

Ajuns de tinăr în fruntea unei eparhii dintre cele mai mari, P. S. Sa a purces la greaua lucrare a apostoliei cu tot entuziasmul şi cu tot devotamentul inspirat de inalta diregătorie arhipăstorească. Astfel, după douăzeci şi cinci de ani de neostenită muncă, n'a rămas o singură parohie de sub duhovniceasca oblăduire a P. S. Sale, în care creştinescul Lui cuvânt să nu fi răsunat, ducând pretutindeni înţeleptele povăţuiri ale Evangheliei Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Drept recunoştinţă pentru râvna şi credincioşia cu care a stat în slujba Bisericii, P. S. Sa este înconjurat astăzi cu toată dragostea şi cinstirea nu numai de credincioşii Bisericii pe care o cârmueşte, ci de toată obştea românească.

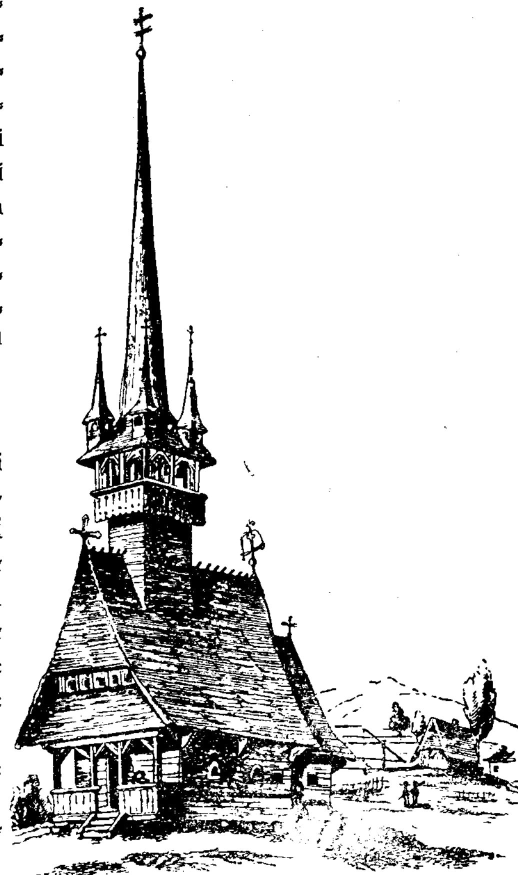
Noi, cei ce „ostenim întru cuvânt şi învăţătură“ la această revistă — într'un gând şi într'o simţire cu toată obştea acestor meleaguri — rugăm pe bunul Dumnezeu să dăruiască Prea Sfinţitului Episcop Dr. Iuliu Hossu încă mulţi ani de sănătate şi putere, ca în pace şi'n duhovnicească îndestulare să-şi poată paşte turma credincioasă, ducându-o tot mai aproape de aşteptata izbăvire întru Hristos, Domnul nostru. D. P.

DESPRE „CHRIST“. Niciodată n'am putut înţelege pe ceice — vorbind despre marele praznic al Invierii Domnului — îl numesc *Paşte* şi nu *Paşti*. Oricât mi-am dat silinţa, n'am izbutit să găsesc o justificare a acestei forme pe care n'o intâlnim nici in „limba veche şi înţeleaptă“ a cărţilor bisericeşti, nici în graiul viu al naţiei noastre dreptcredincioase. Numai unii cărturari vorbesc de postul *Paştelui* sau de *Paştele* calului — şi îşi urează, sincer, *Paşte* vesel!

O greşală asemănătoare săvârşesc aceiaşi cărturari, când îi zic lui *Hristos*, *Christ*. Nu spunem că ei fac acest lucru anume, ca să se osebească de marea obşte a naţiei care se închină lui *Hristos*. Acesta ar fi prea grav. Totuşi, nu este mai puţin adevărat că ori de câte ori aud sau citesc cuvântul Christ, am impresia că cel ce l-a spus sau l-a scris nu dă prea des pe la biserică, sau apoi nu-şi dă seama cât de ciudat i s'ar părea dacă vre-un Român l-ar întâmpina, la sfintele Paşti, cu bineţele: Christ a înviat! (Excepţie: licenţa poetică).

Deci, dragi cărturari, nu stricaţi — nici măcar din nebăgare de seamă — numele frumos al Izbăvitorului nostru. Spuneţi-i româneşte: Hristos. D. P.

Biserică de lemn din Ardealul de sus

Corul bisericii ort. rom. din Középborgó-Mijlocenii-Bârgăului

ISTORICUL COIFULUI. Cine a purtat oare primul coif? E o intrebare la care e oarecum greu de răspuns, deoarece cercetările trebue să pătrundă timpurile străvechi, căci după câte se pot deduce din gravurile timpurilor primitive, chiar primii oameni din perioada preistorică își acopereau capul când aveau de infruntat vreo primejdie sau de tranșat prin lupte vreo chestiune dintre ei. Acoperemântul lor era intregul craniu al animalelor ucise, a căror blană proteja restul corpului inaintașilor noștri.

Poate că ei procedau astfel ca să se apere, poate numai pentru a avea o infățișare cât mai inspăimântătoare. Dar coiful propriu zis, din metal sau piele, de când a intrat in istoria omenirii? Este știut că Suebii din timpurile lui Ariovist luptau cu capetele descoperite, pe când Babilonienii purtau căști din cupru sau piele incă cu 3000 de ani inaintea erei creștine. Totuși e aproape sigur că odată cu inceputul epocei de bronz, când primitivele pumnale scurte s'au transformat in săbii, luptătorii au simțit nevoia să-și apere capul. Odată coiful descoperit, oamenii in fantezia lor l-au împodobit; drept mărturie stau coifurile frumos ornate ale Grecilor și Romanilor.

Vechii Germani au purtat și ei bonete din blană de animale sălbatice, mai târziu căști din fier și bronz; totuși s'a stabilit că coifurile cu aripi, așa cum se pot vedea in multe desene nu au fost purtate niciodată, ele sunt doar creații ale imaginației.

Până in timpurile inaintate ale Evului Mediu luptătorii pedeștri purtau coifurile cu visieră și apărători grele ce protejau o bună parte a trupului. Incetul cu incetul coifurile au evoluat. Odată cu descoperirea prafului de pușcă și a armelor de foc, alte metode de luptat au fost introduse. Pălării și căciuli de diferite feluri au inlocuit o vreme coiful, care totuși n'a dispărut, ci a evoluat spre formele moderne. Dar abia experiențele anilor grei de răsboiu au perfecționat casca de oțel, care-și indeplinește astăzi adevărata ei misiune de apărătoare a capului celui care luptă.

Unelte de răsboiu

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR-CLUJ

Conducător responsabil:
Gheorghe V. Bidu

VIAŢA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVÂNTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ŞI REDACTOR RESPONSABIL: Prot. I. GORON

ABONAMENTUL PE UN AN 10 PENGEI – UN NUMĂR 1 P.
PENTRU ROMÂNIA 450 LEI. – UN NUMĂR 40 LEI

REDACŢIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAŢA HITLER A. 18.
ADMINISTRAŢIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAŢA HITLER A. 2.

o-o

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.